

ganz bereet, zesumme mam Conseil Économique et Social a virun allem awer och mat der Chamber zesummen, déi Partner un en Dësch ze setzen, fir ze kucken, wéi mer do dat kënne maachen.

Den Här Bodry huet och eppes gesot, wat fir mech wichteg ass. En huet gesot, et ass „kleng“. Jo, mä et ass symbolesch! Dat ass dat, wat richtig ass: Et ass symbolesch. Mir adaptéieren eis Gesetzgebung zur Gesellschaft.

An da muss ech lech soen, dass ech hei vun engem aneren Orateur Saache gehéiert hunn! Ech weess net, ob e vum selwechten Text schwätzt, wann e schwätzt vu Clause linguistique, dass elo op eng kéier dann d'Sproocheklausel wäert geännert ginn. Ech fannen dat net an deem Text! De Vertrieder vum ADR wäert seng Versioun hunn, well et steet net an eiser Versioun, dass en aneren Text muss gemaach ginn.

Hei gëtt gemaach, wéi wann de Conseil Économique et Social en Organe législatif wier. Ech wousst dat och net, dass den CES en Organe législatif wier, well da wäerten och d'Chambres professionnelles en Organe législatif sinn. An déi Leit wäerte jo dann och Texter maachen an en Avis hunn, déi bannend sinn.

Ech wousst dat alles net, Här President! Dofir sinn ech ëmmer iwwerrascht iwwert d'Wësse vum Maître Réideng.

Ech wollt och just insistéieren op dem Punkt, dass - Dir hutt et virdru gesot - eng Initiativ vum CES selwer kënnt...

(Interruption)

...vum CES selwer kënnt.

Also, ech géif an Ärer Plaz diskret sinn! Dir sidd amgaangen, hei an dësem Land...

(Interruption)

...eng Situatioun ze provozéieren, déi wierklech net schéin ass - net schéin ass!

(Brouhaha général)

Dat ass Äre Fonds de commerce, dat ass Äre Fonds de commerce. Dir sidd amgaangen, Äert richtegt Gesiicht ze weisen. Dir sidd amgaangen, Äert richtegt Gesiicht ze weisen. Dir sidd amgaangen...

(Interruption)

Dir probéiert wierklech, ee géint deen aneren hei an dësem Land opzehetzen. Dir sot Saachen, déi net an den Texter stinn. Da liest emol d'Texter, esou wéi et drasteet. Hei steet näischt vu Condition linguistique. Hei steet näischt...

► **M. Roy Reding** (ADR).- Eben! Eben!

► **M. Xavier Bettel**, Premier Ministre, Ministre d'État.- Jo, mä Dir hätt gären...

► **M. le Président**.- Wann ech gelift! Wann ech gelift!

(Interruption)

► **M. Xavier Bettel**, Premier Ministre, Ministre d'État.- Dir probéiert hei, Débaten ze provozéieren, déi et net gëtt.

Ech wollt just soen, dass - an et ass dat, wat ech och wichteg fannen -, dat hei eng Initiativ vum CES selwer ass, déi jo kënnt. Et ass jo net, wéi wann elo de Législateur gären eppes mam Briecheisen imposéiert hätt, mä au contraire: Den CES huet eis selwer gefrot, ob esou eppes kéint gemaach ginn.

An ech soen och der viregter Regierung Merci, an dem Här Juncker, deen deemools dann och den Text déposéiert huet, Merci, fir och an déi Richtung ze goen!

A mir hu gesot, wann déi Clause do soll opgehuewe ginn, da soll se och opgehuewe ginn. An et geet jo nach méi wäit: Am Rapport steet jo och dran, dass een déi Saach mam Secrétaire général och eng kéier misst diskutéieren, wéi et géif weidergoen.

Dowéinst, ech wëll dem Här Bodry, dem Här Gloden, der Madame Brasseur an dem Här Adam Merci soe fir hir Interventioun, fir hir konstruktiv Kritiken. Ech sinn och frou, wann eng grouss Majoritéit an dëser Chamber deen doten Text stëmmt. Ech si frou, dass Lëtzebuerg och weiderkënnst a sech zu esou enger Gesellschaft och evoluéiert a mat hir identifiziert.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. le Président**.- Merci och dem Här Statsminister. Ech wëll just drun erënneren, dass mer hei nëmmen Deputéierter hunn a Regierungsmitglieder, weder Maîtres op där enger nach op där anerer Säit.

Mir kommen dann zur Ofstëmmung iwwert de Projet 6544.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6544 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. De Vote ass lancéiert. D'Votes par procuration, déi sinn och ofgeschloss. Fin du vote, wa jiddwereen ofgestëmmt huet. Dat ass de Fall.

De Projet 6544 ass mat 56 Jo-Stëmmen bei 3 Nee-Stëmmen ugeholl. Et hunn 59 Deputéierter dru participéiert. Domat ass de Projet de loi ugeholl.

Résultat définitif après redressement: le projet de loi 6544 est adopté par 57 voix pour et 3 voix contre.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Luc Frieden (par Mme Nancy Arendt), Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Jean-Claude Juncker, Aly Kaes, Marc Lies, Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert (par M. Félix Eischen), MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Claude Wiseler), Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Marc Spautz);

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel (par M. Roger Negri), Franz Fayot, Claude Haagen (par Mme Cécile Hemmen), Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt, Gilles Baum, Mme Simone Beisel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Marc Hansen, Alexander Krieps, Eddy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Eugène Berger);

MM. Claude Adam, Henri Kox (par Mme Viviane Loschetter), Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, M. Roberto Traversini et Mme Christiane Wickler;

MM. Justin Turpel et Serge Urbany.

Ont voté non: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Ass d'Chamber dermat d'accord, fir de Projet vum zweete verfassungsméissege Vote ze entbannen?

(Assentiment)

► **Une voix**.- Neen!

► **M. le Président**.- Eng grouss Majoritéit seet Jo. Dann ass dat esou!

Mir géifen zum nächste Punkt vum Ordre du jour iwwergoen, zur Proposition de loi 6589A, eng Ofännerung vum Gesetz iwwert d'Organisation vum Service de Renseignement, déi zesumme mam Änderungsverschlach vum Chambersreglement 6650 iwwert d'Zesummesetzung vun der SREL-Kontrollkommission an enger Diskussioun behandelt gëtt. D'Diskussioun gëtt nom Modell 1 geféiert. Bis elo sinn ageschriwwen: den Här Meyers, den Här Berger, d'Madame Loschetter, den Här Gibéryen an den Här Urbany. An direkt huet de Rapporteur, den Här Alex Bodry, d'Wuert.

6. 6589A - Proposition de loi modifiant l'article 14 de la loi modifiée du 15 juin 2004 portant organisation du Service de Renseignement de l'État

6650 - Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés relative à la composition de la Commission de Contrôle parlementaire du Service de Renseignement de l'État

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle sur la proposition de loi 6589A et rapport de la Commission du Règlement sur la proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés 6650

► **M. Alex Bodry** (LSAP), rapporteur.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, bei dëser Proposition de loi an dëser Proposition fir eist Chambersreglement ofzeänneren dréit et sech, wéi Der ganz richtig gesot hutt, ausschliesslech ëm d'Fro vun der Formulatioun vum Arti-

kel 14 vum Gesetz vum 2004 iwwert de Service de Renseignement respektiv d'Fro vun der Zesummesetzung vun der parlamentarescher Kontrollkommission vum Service de Renseignement.

Dëst Gesetz an dës Reglementsännerung hunn eng gewëssen Drénglechkeet, well zënter dem Untrëtt vun der neier Chamber eigentlech déi Kontrollkommission net esou richtig hir Aarbechte konnt a wollt organiséieren, well duerch d'Bestëmmung vum fréiere Statsminister a responsabele Minister fir de Service de Renseignement als CSV-Fraktionspräsident sech e Problem gestallt huet, wat d'Zesummesetzung vun där Kommission do ugeet.

Ech mengen, op där enger Säit hu mer gesetzlech Virgaben, déi net ze interpretéiere sinn, esou kloer si se. An eist Gesetz vum 2004 seet - quitte dass dat och sengerzäit contestéiert war, et ass awer dat Gesetz, wat gestëmmt ginn ass -, dat seet, dass nëmmen d'Fraktionspräsidenten hir Fraktioun kënne an där parlamentarescher Kontrollkommission verrieden. Et besteet also keng Méiglechkeet - dat war och d'Praxis -, sech och ersetzen ze loosse als Fraktionspräsident an där Kontrollkommission.

Also, d'Gesetz ass ganz kloer. D'Gesetz muss respektéiert ginn. Op där anerer Säit ass eben déi speziell Situatioun, dass de fréiere politesch zoustännege Minister fir de Service de Renseignement net wëllt an net kann - menger Asicht no och - Member vun där Kontrollkommission sinn, eleng och schonn, well déi Aarbechte vun der Kontrollkommission jo och deelweis nach zumindest mussen Aarbechte vun der Vergaangenheet maachen. An dofir, mengen ech, ass déi Décisioun, déi geholl ass, richtig.

Nach si mer awer der Meenung, dass eng Kontrollkommission, déi nëmmen aus den dräi Fraktionspräsidenten besteet vun LSAP, DP an déi gréng an an där u sech d'Fraktioun vun der CSV an d'Opposition doduerjer och net vertratt wäeren, eigentlech hir Aarbecht, déi Kontrollaarbechten, net sollt am Detail maachen. Dat sollt se maachen, wa se vollstänneg ass. Dat sollt se maachen, wann d'Majoritéit an d'Opposition duerch Fraktiounen dra vertratt sinn.

Et ass also onerlässlech, dass mer hei d'Gesetz änneren. D'CSV wëllt hire Fraktionspräsident halen, dat versti mer. D'Gesetz musse mer also dann änneren, fir kënne aus deem Imbroglia do erauszekommen.

Eng Chance hate mer an deem Sënn, dass mer u sech net en neie Gesetzesprojet oder eng nei Proposition de loi hu brauchen ze maachen, mä mir konnten eigentlech Réckgrëff huelen op eng Proposition de loi, déi den 10. Juli 2013, also kuerz ier u sech d'Chamber net méi getaagt huet, hei am Plenum deponéiert ginn ass, dat während den Debatten iwwert d'Konklusioun vun der Enquêtekommission iwwert de Service de Renseignement.

Déi Proposition de loi, déi sech ausschliesslech beschäftegt huet mat der Kontrollkommission, hirer d'Zesummesetzung an hire Missionen a Befugnisse, huet d'Ennerschrëft gedroe vun den Häre Bodry, Bausch, Fayot, Gibéryen, Lux, Meisch, Meyers, der Madame Polfer an dem Här Urbany. Dat sinn also zu engem gudden Deel déi Membere vun där deemoleger Enquêtekommission, déi déi heite Proposition de loi mat ennerschriwwen hunn an inhaltlech also och matgedroen hunn.

Ech stelle fest, dass, wann een déi Komposition kuckt no Parteien opgedeelt, sämtlech Parteien, sämtlech politesch Familljen a Sensibilitäten also déi Proposition de loi den 10. Juli hei mat ennerschriwwen hunn.

D'Enquêtekommission hat deemools d'Suerg, dass Neel mat Käpp gemaach ginn an dass, ier ee géif déi allgemeng Reform vum Service de Renseignement ofwaarden, ee sech emol schonn als Parlament, wat och normal ass, mat der parlamentarescher Kommission géif befaassen.

Wat waren d'Haaptpunkte vun där Proposition de loi, vun där mer elo een éischten Deel wäerten hei diskutéieren an och, denken ech, evakuéieren?

Et war niewent der Fro vun der Zesummesetzung vun der Kontrollkommission - fir déi virgesi war, dass dat kéinte Verrieder si vun de Fraktiounen a vun de Groupe-techniken, mä net onbedéngt d'Fraktionspräsidenten oder d'Coordinateure vun de Groupes techniques - virgesinn, dass et sollt zu enger Aféierung vun enger Informationspflicht fir den zoustännege Minister a fir d'Direktioun vum Service de Renseignement géintwuer der Kontrollkommission kommen.

Et war och virgesinn, dass sollt e permanent Sekretariat vun der Kontrollkommission installéiert ginn. An et war schliesslech och virgesinn, dass déi Kontrollkommission sollt d'Méiglechkeet kréien, eenzel vun hire Kontrollmissionen, also eenzel Enquêtes, un extern Experten ze delegéieren, déi se dann an hirem Numm këinten ausféieren. Also, dat ass den Inhalt eigentlech vun där Proposition de loi.

Wat d'Zesummesetzung vun der Kontrollkommission ugeet, widderhuelen ech nach eng kéier, war an där Proposition de loi an ass an där Proposition de loi virgesinn, dass d'Fraktiounen kënne hire Verrieder fräi bestëmmen an dass mer eng Ouverture maachen a Richtung op Groupe-techniken, déi bis elo am Gesetz vum 2004 ausgeschloss waren, déi och also an Zukunft kéinten e Verrieder bestëmmen. Dat entsprécht och, déi dote Proposition entsprécht och de Konklusioun vum Rapport final vun der Enquêtekommission SREL.

Mir hu wéi gesot am Dezember festgestallt, dass mer schnell misste legislativ virgoen, fir dass awer dat wichtegst Kontrollorgan ka voll funktionnéieren. Doduerjer hate mer eng éischt Sitzung vun der Kontrollkommission. Doropshin huet de Chamberspräsident e Brëif un de Statsrot geschriwwen, an deem en e gebieden huet, urgent en Avis ze ginn iwwert d'Ofännere vum Artikel 14, deen d'Zesummesetzung vun der Kontrollkommission vum SREL ugeet, dat also prioritär ze kucken. An dat huet de Statsrot och gemaach, well den 21. Januar 2014 ass deen Avis vum Statsrot komm.

Prinzipiell ass de Statsrot averstane mat der Ausrichtung vun där Ännerung, déi proposéiert ass. E werft allerdéngs d'Fro op vun der Verriedung vun der Opposition an e mécht just de Virschlag, dass d'Gesetz soll just festhalen, dass d'Aktivitéite vum Service de Renseignement der Kontroll duerch eng parlamentaresch Kommission ënnerleien; wat d'Detailer ugeet, wéi déi Kommission déi Aarbechten organiséiert, dat soll eigentlech duerch d'Reglement vun der Chamber festgeluecht ginn. Effektiv, den Artikel 70 vun der Verfassung seet, dass u sech d'Organisation, d'Aarbechte vun der Chamber iwwer en internt Reglement geregelt ginn.

D'Institutionskommission huet déi dote Fro diskutéiert an nom Ofweie vun de Vir- an No-deeler ass se eigentlech zur Iwwerzeegung komm, dass ee sollt op dee Wee goen, wéi de Statsrot dat proposéiert huet. Dat heescht also, dass zukünfteg am Gesetz vum 2004 just d'Regel festgehalten ass, de Prinzip, dass d'Aktivitéite vum Service de Renseignement duerch eng parlamentaresch Spezialkommission kontrolléiert ginn, mä dass awer dann d'Reglement vun der Chamber den Detail festleet, wéi déi Kommission do funktionnéiert, wéi se zesummegeesat ass, an aner Froe regelt.

Eng Bemierkung wëll ech allerdéngs dozou maachen. Dat ass - dat huet mech e bësse verwonnert, an och d'Membere vun der Kommission verwonnert -, dass de Statsrot a sengem Avis hei sech vill méi kritesch weist wéi a sengem Avis 2003 iwwert den deemolege Regierungsprojet, wat praktesch deeselwechten Text war, dee mer eigentlech jo nëmmen iwwerholl hunn, mat der Ausnahm vun der Fro vun de Presidente vun de Fraktiounen respektiv vun de Groupe-techniken. An e stellt eigentlech Formulatiounen a Fro, déi e sengerzäit emol net mat engem eenzege Wuert vu Kommentar beduecht hat. Et kann ee sech also wonneren, wéi konstant eigentlech do déi Positioun vum Statsrot an deenen dote Froe sinn.

Et bleift, dass de Wee, fir d'Organisation interne vun där Kommission iwwert d'Reglement vun der Chamber ze léisen, e Wee ass, deen eis eng gewësse Flexibilität gëtt. Wann iergendeppes - wéi mer et elo gesinn hunn, eppes, en Evenement - kënnt, wouropshin ee muss schnell vläicht d'Regelen änneren, kann een dann och méi schnell reagéieren iwwer eng Ofännerung vum Chambersreglement, wéi wann ee muss iwwer eng ganz legislativ Prozedur fueren, esou dass mer, wéi gesot, der Meenung sinn, dass een déi Iddi vum Statsrot kann och zu senger eegener maachen.

Dat féiert iwwregens derzou, dass mer, wéi gesot, haut net nëmmen iwwer eng Ofännerung vum Gesetz vum 2004 iwwert de Geheimdéngscht ofstëmmen wäerten, mä och iwwer eng Ofännerung vum Chambersreglement, an zwar eng Ofännerung vum Artikel 2 vun der Annex 1, vum Règlement d'ordre intérieur vun der Commission de Contrôle parlementaire vum Service de Renseignement. All déi Texter sinn lech bekannt, déi leien der Chamber vir.

D'Reglementskommissioun, déi also dann zoustänneg ass fir deen doten Deel vun der Operatioun, war mat grousser Majoritéit der Meinung, dass ee fir de Moment sollt beim Textvorschlag vun der Proposition de loi bleiwen inhaltlech, quitte dass mer déi Iddi do dann integréieren an d'Chambersreglement.

Et ass also kloer esou, dass mer eng Ouverture à ce stade maachen um Niveau vun de Groupe-techniquen. Bis elo ass et esou, dass, wat d'Kontrollkommissioun ugeet, ausschliesslech d'Fraktiounspräsidenten hir Fraktiounen also vertrieben. Wann deen heiten Text gestëmmt gëtt, wäert et an Zukunft esou sinn, dass, wa Gruppe-techniquen do sinn, och dann déi Gruppe-techniquen e Vertrieber automatesch zegutt hunn an där Kontrollkommissioun vum Service de Renseignement. Dat ass also eng Ouverture, déi hei gemaach gëtt.

Dat entsprécht eigentlech deenen Diskussiounen, déi mer bis elo och ëmmer, sief et an der Enquêtekommissioun, sief et och an der Kontrollkommissioun an der viregter Legislaturperiode zu deem doten Thema haten. Am aktuellen Stand vun der Diskussioun schéngt eis dat do déi Léisung ze sinn, déi konform ass eigentlech zu deem, wat zu de parlamentareschen Traditionen och an anere Länner gehéiert.

Mir soen awer och ganz kloer, dass fir eis déi Diskussioun net zou ass, dass mer bereet sinn, déi Diskussioun iwwert d'Zusammensetzung vun där Kontrollkommissioun nei ze féieren, wa mer an der Chamber a virdrun an den zoustänneg Kommissiounen iwwert d'Gesamtreform vum Service de Renseignement schwätzen.

Dat geet jo wäit iwwer nëmmen d'Fro vun der Kontrollkommissioun eraus. Do sinn eng ganz Retsch vun anere Punkten, déi solle reforméiert ginn, wouzou et jo éischt Virschléi gëtt, nach ënnert der viregter Regierung, a wouriwwer dës Regierung och muss e fäerdeg Projekt de loi maachen, fir dass déi gesamt Reform och kann an Ugrëff geholl ginn. An dozou gehéiert dann natierlech och erëm eng Kéier eng frësch Diskussioun ronderëm déi Fro vun der parlamentarescher Kontroll an der Zusammensetzung vun där parlamentarescher Kontrollkommissioun.

Ech mengen, mir hate gëschter Besuch vum President vun dem belsche Comité R, dat ass also e Comité vu Spezialisten, deen eigentlech enger Senatskommissioun zouspillt respektiv der Regierung an der Belsch. An an der Belsch ass et momentan och esou, dass do déi parlamentaresch Kontrollkommissioun - déi ass fir de Moment nach beim Senat ugesiedelt - fënnef Memberen huet. An do si sage und schreibe véier Parteien dra vertratt, bei engem belsche Parlament, wat sécherlech eng Dosen, ech hunn net genau nogezielt, awer eng Dose Parteien a Fraktiounen huet. Dat heescht, an der Belsch sinn emol d'Fraktiounen net all an deem Kontrollorgan vertratt.

Ech wëll net soen, dass dat den ideale System ass, deen ee sech kann ausdenken, mä einfach nëmmen, fir ze soen, dass dat, wat momentan elo de Stand vun eisen Diskussiounen ass, net eppes Aberrantes ass par rapport zu Modeller, déi soss am Ausland bestinn, mä eppes ass, wat et duerchaus och an ähnlecher Form an anere Länner gëtt. Soufern et iwwerhaupt eng parlamentaresch Kontroll gëtt! Well a Länner wéi Frankräich, do ass et esou, dass déi et bis elo nach net dozou bruecht hunn, fir eng parlamentaresch Kontroll fir hir sëllege Geheimdëngschter anzeféieren.

Wat fir eis wichteg ass, dat ass: Och den aktuelle System, esou wéi e proposéiert ass, llicht ëmgeännert, dee garantéiert awer weiderhin eng adequat Verriedung och vun der Opposition. Mä wéi gesot, déi Debatt do si mer bereet, nach eng Kéier ze féieren.

Eisen Text, wéi mer en elo zrëckbehalen hu fir d'Reglement, stellt eng Rei vu Froen nach zousätzlech kloer. Dat hu mer am Laf vun den Diskussiounen als néideg gesinn, fir dat ze preziséieren. Kloer ass, mengen ech, elo, wann een eisen Text kuckt vum Reglement, dass d'Fraktiounen respektiv de Groupe technique eng Propos maachen, déi, wéi dat bei all Kommissiounsbesetzungen ass, och nach duerch de Plenum vun der Chamber muss guttgeheescht ginn.

Zweetens stelle mer heimadder kloer, dass déi Membere vun där Kontrollkommissioun sech net kënnen duerch en aneren Deputéierte vun hirer Fraktioun oder vun hirem Groupe technique ersetze loossen. Also, hei spillt den normale System vun de Supplémenten net, wéi mer e soss bei normale Parlamentskommissiounen kennen.

An den drëtte Punkt, dee mer och hei wollte kloerstellen, och wann dat schonn eng Praxis war virdrun: Keen Deputéierten, deen net Member vun där Kommissioun ass, kann als Beobachter un hire Sitzungen deelhuele. Dat ergëtt sech ganz einfach och duerch de Fait, dass do u sech awer hantéiert gëtt mat klassifizierten Informatiounen, sief et a schrëftlecher Form, sief et a mëndlecher Form. An do muss natierlech eng gewësse Confidentialitéit garantéiert bleiwen.

Wéi gesot, dat ass eis Suerg gewiescht. D'Gesetzesännerung wéi déi Reglementsännerung solle gemeinsam a Kraaft trieden. Dat heescht, duerch en Artikel 2, dee mer an der Modifikatioun vum Reglement virgesinn, ass sécherstellt, dass, wéi gesot, d'Reglementsännerung eréischt a Kraaft trëtt, wann och d'Gesetzesoffenbarung a Kraaft trëtt, fir dass mer do keng juristeschen Ongereimtheete kréien.

Dat gesot, bieden ech lech am Numm vun der grousser Majoritéit vun de Kommissiounsmitgliedern, dës zwee Texter an där proposéierter Form ze stëmmen.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci dem Här Bodry. Als éischten agedroene Riedner huet den Här Paul-Henri Meyers d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Paul-Henri Meyers (CSV).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Chamber soll haut engem Gesetzesvorschlag zoustëmmen, deen den Artikel 14 vum Gesetz iwwert de Geheimdëngscht ofännert. Deen Artikel aus dem Gesetz vum 15. Juni 2004 gesäit d'Schaffung vun enger parlamentarescher Kontrollkommissioun vir, déi de Geheimdëngscht, sou wéi den Term et seet, kontrolléiere soll. Gläichzäiteg soll awer och deen Artikel vum Chambersreglement ofgeännert ginn, deen d'Zusammensetzung vun darselwechter Kommissioun virgesäit.

Den Här Alex Bodry huet a sengen Ausféierungen, souwuel deene schrëftleche wéi deene mëndlechen, ausféierlech den Ursprung, de Werdegang, d'Zilsetzung vun där Reform duergeluecht. Ech géif dofir mengen, dass ech net méi nach eng Kéier déiselwecht Explikatiounen muss repetéieren.

An deem Text, dee mer haut stëmmen, gëtt nëmmen een eenzeg Artikel vun deene Moosnamen ofgeännert, déi no der Enquêtekommissioun de Geheimdëngscht grondleeënd sollte reforméieren. Duerch d'Ofännerung vun dem Artikel 14 vum Gesetz vum 15. Juni 2004 soll an Zukunft d'Kontrollkommissioun net méi obligatoresch aus de Fraktiounspräsidenten zesummesat ginn. D'Partei si fräi, déi Memberen an d'Kommissioun ze nennen, déi si fir gutt fannen.

Dës Reform ass urgent. Si soll erlaben, dass och d'CSV erëm an der Kontrollkommissioun vertruede ka sinn.

Ech wéilt dofir, well déi Remarque och am Exposé des motifs kuerz erwähnt ass, well den Här Bodry se opgeworf huet, e bësse méi ausféierlech op deen dote Punkt agoen. D'Kommissioun konnt net vollstänneg sinn, well de jëtzege Fraktiounspräsident - dat huet den Här Bodry jo och gesot -, de Jean-Claude Juncker, no de Wahlen als Fraktiounspräsident vun der CSV net wollt an a menger Meinung och net konnt an déi Kommissioun als Member antrieden.

An deenen eenzelnen Dokumenter iwwert d'Ofännerung vun der parlamentarescher Kontrollkommissioun gëtt op d'Urgence higewisen, gëtt op déi besonnesch Ëmstänn higewisen, mä et ginn net déi wierklech Motiver a Grënn och genannt, déi de Jean-Claude Juncker dozou geféiert hunn, fir net Member vun der Kommissioun ze ginn. Ech géif och mengen, dass, wann en als Fraktiounspräsident déi Memberschaft ugeholl hätt, dat net ouni Problemer bliwwen wier.

De Jean-Claude Juncker war selwer zoustänneg bis virun e puer Méint fir de Geheimdëngscht. Hie war doduerch, dass e Minister war, der parlamentarescher Kontrollkommissioun och Ried an Äntwert schëlleg. Hie war där Kontroll vun der Parlamentskommissioun eigentlech ënnervor. Wann e Member vun der Kontrollkommissioun gëtt, kënn en aus dem Rôle vum Contrôlé an dee vum Contrôleur. An dat ass dobause bei de Bierger schlecht ze verkafen. Dat ass emol eng éischt Fro, déi eigentlech éischter moralescher Natur ass.

Mä de Contrôleur Jean-Claude Juncker, deen an d'Kommissioun komm wier, hätt och vill Er-

fahrung matbruecht; en hätt Kenntnisser matbruecht, déi hien aus senger viregter Fonctioun als Statsminister iwwert de Geheimdëngscht hat.

An do wier d'Fro gewiescht: Wéi wäit hätt en als Member vun der Kontrollkommissioun op déi Erkenntnisser, déi Connaissances, déi Erfahrungen kënnen zrëckgräifen, fir seng Missioun auszeüben, ouni a Kontradiktioun ze geroode mat deem Artikel, dee virgesäit, dass all Leit inklusiv och de Statsminister de Secret vun deenen Donnéeën mussen halen? Wéi vill kann e gebrauchen? Wéi vill net? Et wier also net einfach gewiescht, fir déi do Fonctioun unzehuelen, an e wier ganz sécher och an eng Konfliktsituatioun komm.

Den Här Bodry huet gesot, dass d'Kontrollkommissioun net nëmmen d'Aktivitéit fir d'Zukunft elo, déi elo genannt ginn, fir d'Zukunft kontrolléiert, mä dass se och kann Aktivitéiten a Faiten aus der Vergaangenheet kucken.

Ben, Dir Dammen an Dir Hären, a wéi enger Situation wier dee Moment den Här Juncker gewiescht, wann e selwer iwwer eegen Entscheidungen eng Kontroll hätt missen ausüben an darselwechter Kontrollkommissioun?

Do war ganz sécher, dass sech eng Konfliktsituatioun ugebahnt hätt. A wann en et gemaach hätt, wiere wahrscheinlech déi, déi gesot hunn oder haut soen, e soll et maachen oder en hätt et solle maachen, déi Éischt gewiescht, déi em doraus e Reproche gemaach hätten. De Jean-Claude Juncker konnt net déi Fonctioun unhuelen, well en net gläichzäiteg Juge a Partie konnt sinn.

Wann d'Chamber, Dir Dammen an Dir Hären, wéi dat jo virgesinn ass, e Code de déontologie gehat hätt, dann hätt missen opgrond vun deenen Artikelen, déi den Interesseskonflikt definéieren, och hei d'Fro scho gestallt ginn, ob de Jean-Claude Juncker déi do Missioun hätt kënnen unhuelen. An et wier ganz sécher déi Äntwert komm, dass dat an där Situatioun net méiglech gewiescht wier, esou wéi haut dee Code de déontologie a sengem Projet ausgesäit.

D'Entscheidung vum Jean-Claude Juncker, fir net Member vun der Kontrollkommissioun ze ginn, war richtig. All deontologesch, juristeschen, moraleschen Grënn, déi ech versicht hunn hei unzeféieren, schwätzen an déi do Richtung.

Ech wëll haut net am Detail op déi méi grouss Reform agoen. Déi Reform ass an der Maach. Mir waarden op d'Avisen, déi sollen erakommen. Mä et wier awer ze hoffen, dass rapid déi Reform kéint an der Chamber diskutéiert an och gestëmmt ginn. An da wäerte mer d'Geleeënheet hunn, fir am Detail déi eenzel Punkten ze kucken, an zu allen eenzelne Punkten, och opgrond vun den Avisen, déi ageholl ginn, notament dee vum Conseil d'État, kënnen mer eis Meinung soen.

Wat déi ganz kleng Reform vun haut ugeet, kann ech soen, dass d'CSV mat dem Text vum Gesetz, mat der Ofännerung vum Gesetz vum 15. Juni 2004 an der Formulatioun, wéi d'Chamberskommissioun se virgeschloen huet, d'accord ass. Ech kann och soen, dass d'CSV d'accord ass mat der Ofännerung vum Chambersreglement, sou wéi och déi zoustänneg Kommissioun dat virgeschloen huet. An ech bréngen heimat den Accord vun der CSV.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci dem Här Meyers. Als nächste Riedner ass den Här Eugène Berger ageschriwwen.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, am Gesetz vum 2004 iwwert d'Geheimdëngscht-kontrollkommissioun steet, datt déi Kommissioun sech géif aus de Presidente vun de Fraktiounen zesummesetzen. An et ass och d'Traditioun gewiescht, datt gewéinlech de President vun där Kommissioun e Member vun der Opposition war.

Säit dem 20. Oktober hu mer eng nei Situatioun hei zu Lëtzebuerg. De Fraktiounschef vun der CSV, vun der gréisster Oppositionspartei, ass och gläichzäiteg virum 3. Dezember de Chef vun dem Geheimdëngscht hei zu Lëtzebuerg gewiescht. Mä Virriedner ass schonn dorop agaangen, datt mer dann eng ganz speziell Situatioun hei gehat hätten, an där een effektiv an eng Konfliktsituatioun komm wier. Ech ginn net méi weider op se an, well mä Virriedner dat elo detailléiert schonn explizéiert huet. Mä ech mengen, de Fraktiounspräsident vun der CSV war och deen Éischten, deen dat gesinn huet, agesinn huet an och dofir drop verzicht huet, fir an der Kommissioun ze siéieren.

Beim Gesetz 2004 konnt ee sech deemools net virstellen, datt een eng Kéier géif an esou eng Situatioun kommen. Bon, zéng Joer méi spéit hu mer awer dann eben déi Realitéit. A mir sinn eigentlech dofir gefuerdert, fir do Ëmännerungen ze maachen. Ech mengen, et ass och elo d'Situatioun, datt de Moment an der Kommissioun nëmme Vertrieber vu Majoritéitsparteien dra sinn. Dofir solle mer schnell hei reagéieren, fir déi Kommissioun eben ze kompletéieren, fir datt se och erëm kann un hiren Aarbechte weiderschaffen. Fir eis ass et och wichteg, datt d'Opposition an där Kommissioun vertruede ass.

Ech wëll awer och betounen: Dat hei, dat ass elo eigentlech eng Iwwergangsléisung. Och de Rapporteur huet dat scho gesot. Et ass eigentlech, fir elo eben da kënnen d'Aarbechte weiderzeféieren. An et ass och gutt, datt mer schnell reagiert hunn, an dofir och dem Rapporteur, dem Alex Bodry, Merci fir déi Aarbecht, déi en do gemaach huet. Praktesch a sechs, siwe Woche konnte mer dat ofwéckelen, natierlech och, well schonn eng Proposition de loi virlooch.

Ech mengen, et ass eng Kombinatioun vun enger Proposition de loi oder engem Deel vun enger Proposition de loi an enger Ëmännerung vum Chambersreglement. Mä op alle Fall, mat där Solutioun kënnen mer dann elo eben esou fonctionnéieren, datt och e Member vun der gréisster Oppositionspartei an der SREL-Kontrollkommissioun ka siéieren. Dat erlaabt also der CSV, en neie Member an déi Kommissioun ze designéieren.

Et ass och esou, datt et och an eisen Aen eng Ouverture ass par rapport zu den Dispositiounen vum 2004, well hei och d'Gruppe-techniquen dann derbäi kënnen sinn, wa se et wëllen. Et ass natierlech d'Schwieregkeet - dat hate mer jo och an der Kommissioun diskutéiert respektiv an der Reglementskommissioun diskutéiert -, fir et weider opzemaache fir Sensibilité-politiquen. Ech mengen, do gëtt et schonn op där enger Säit d'Schwieregkeet, datt mer och an eise Reglement dat net esou richtig definéiert kréien, wat eng Sensibilité politique ass.

Da muss een awer och wëssen, datt d'Geheimdëngscht-kontrollkommissioun eng ganz speziell Kommissioun ass, an där de Secret ganz wichteg ass, an där ganz confidentiel Donnéeën behandelt ginn. An et ass jo och esou, am Ausland, wann een do kuckt, zum Beispill an der Belsch, gëschter hate mer nach en Expert, de Guy Rapaille aus der Belsch, respektiv oder a Frankräich, et kann een och op aner Plaze kucke goen, do ass et och esou, datt do gewéinlech déi grouss Parteien an esou enger Kommissioun hir Vertrieber setzen hunn, datt een also net déi Kommissioun grouss a massiv soll opmaachen. Wann een zum Beispill eng Situatioun hätt, datt een hei zu Lëtzebuerg am Parlament, ech soen emol sechs, siwen, aacht, néng, zéng Sensibilité-politiquen hätt, wou all Kéiers nëmmen ee Member wier an esou enger Sensibilité politique, dann hätt een herno och eng Situatioun, datt da ganz vill eenzel Deputéiert géifen an esou enger Kommissioun sëtzen.

Ech muss och soen, datt déi Proposition, déi hei elo diskutéiert gëtt, eigentlech ënnerschriften ginn ass och vu Vertrieber vun deene Lénken, vum Serge Urbany, an och vum ADR, datt se also eigentlech mat där Proposition, fir fir d'Fraktiounen, also fir d'Parteien mat Fraktiounsstäerkt respektiv Groupe-techniquen opzemaachen, datt se domadder op alle Fall am Juli 2013 d'accord waren an dat och esou mat ënnerschriften hunn.

Bon, ech wëll awer nach eng Kéier betounen, dat hei, datt ass eng Zwëschenetapp, fir elo emol kuerzfristeg d'Aarbechte vum SREL, vun der Kommissioun weiderzeféieren, an datt mer awer dann nach verschidden aner Etappe mussen an Ugrëff huelen, well mer jo awer méi eng fundamental Reform vun der parlamentarescher Kontrollkommissioun an och vum Geheimdëngscht wëlle virhuelen.

A wichteg ass, datt mer hei och kucken, wat an de Konklusiounen vun der Enquêtekommissioun vum 2013 stoung. Do steet effektiv oder do ware Recommandatiounen, an deene gesot ginn ass, et muss eng Reform komme vun der parlamentarescher Kontroll, awer och eng Reform vum Geheimdëngscht selwer. An do si mer an der Pflicht, och déi nei Chamber, ech mengen, dee Rapport vun der Enquêtekommissi-

sioun staamt nach aus där leschter Legislatur, mä och déi nei Chamber ass natierlech an der Flicht, ass gefuerdert, fir dat esou schnell wéi méiglech ëmzesetzen.

Ech mengen, de groussen Defi ass deen, datt mer an Zukunft eng parlamentaresch Kontroll kënnen organiséieren, déi transparent ass an déi effikass ass, an datt mer net méi esou Situationsen erliewen, wéi mer dat an der Vergaangenheet haten.

Déi Pisten, déi opgezeechent gi sinn an der Enquête, am Rapport vun der Enquêtekommission, déi si wéi gesot zum Deel an där Proposition de loi 6589, vun där mer also hei en éischt Element ëmsetzen. Dat ass awer wéi gesot net do, wou mer ophalen. Mir hunn och elo eis d'Wuert ginn, fir déi eng oder aner Experten unzehéieren, fir ze kucke ronderëm iwwert den Tellerrand, ronderëm Lëtzebuerg, wéi et do fonctionnéiert. Gëschter hate mer e belschen Expert. Mir kënnen eis och virstellen, fir nach aus Frankräich, Däitschland eventuell do Leit unzehéieren.

Op alle Fall, ech sinn iwwerzeegt, datt mer herno um Enn vun där Aarbecht eng besser parlamentaresch Kontroll vum Geheimdéngscht wäerten hunn.

Doriwwer eraus muss een awer och da gläichzäiteg déi Aarbechten ugoe fir d'Reform vum Geheimdéngschtgesetz méi generell, well et ebe jo dorëms geet, fir aus der Vergaangenheet d'Konsequenze respektiv d'Léieren ze zéien.

Et geet dorëms, ouni elo an den Detail ze goen, mä déi Aarbechte sinn awer och..., ech mengen, et läit jo en Text vir vun der viregter Regierung, deen eng Kéier iwwerkuckt muss ginn. Mä et geet virun allem drëms, datt een do Garde-fouen abaut, fir datt eben esou e sensible Service wéi de SREL net méi dat Eegelliewe kann entwéckelen, wéi en et an deene leschten zéng Joer entwéckelt hat. Et geet drëms, Garde-fouen innerhalb vum Service opstellen respektiv awer och ze kucken, wéi een d'Zesummenaarbecht zwëschen der Kommission an dem Ministère de tutelle op där anerer Säit ka verbesseren. Et ka jo och net sinn, datt et dem Service oder dem Minister iwwerlooss ass, wéi e communiquéert mat enger parlamentarescher Kontrollkommission respektiv wéi en do net wëllt kontrolléieren oder net informéieren; datt also all déi Dysfonctionnementen, déi mer haten, net méi an Zukunft solle geschéien.

Ech mengen, et muss ee sech och Gedanken driwwer maachen, wéi d'Zesummenaarbecht zwëschen dem Service an der Regierung an Zukunft wäert sinn. Wiem schafft de SREL an Zukunft zou? Nëmmen dem Statsminister oder och vläicht anere Ministèren? Dofir soll dann och de Comité interministériel ganz staark mat agebonne ginn. Dat sinn alles Punkten, déi mer müssen also an deenen nächste Wochen nach eng Kéier duerdiskutéieren an da kucken, wat fir eng Solutioun mer do fannen, ebe fir d'Aktivitéite vum SREL besser ze kontrolléieren, awer och fir de SREL besser kënnen ze orientéieren a senger Aarbecht.

D'Zil vun esou enger Reform op alle Fall muss et sinn, datt mer e Service, e Geheimdéngscht hunn, deen am Déngscht vum Land schafft an net am Déngscht eventuell vun e puer Einzelnen. Ech mengen, dat ass déi reell Envergure vun der Reform vum SREL, an dorunner muss mer also elo schaffen.

Ech sinn awer iwwerzeegt, wa mer an deem Rhythmus, wéi mer elo ugefaangen hunn, weiderfueren, Här President, da sinn ech iwwerzeegt, datt mer dat och bis d'Fréijoer erduerch hunn an datt mer dann hei kënnen en Text presentéieren an diskutéieren, deen all déi Elementer do beinhalt, déi dann de SREL an och d'parlamentaresch Kontrollkommission op déi richteg Schinne setze fir an d'Zukunft.

Merci.

► **M. le Président.** - Här Berger, wann Der erlaabt, ech hunn hei d'Demande, fir nach eng Fro ze stellen.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Ech huelen un, datt den Här Kartheiser herno och nach wäert d'Wuert...

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Dat ass gezielt zu Ärer Interventioun, Här Berger.

► **M. le Président.** - Jo, mä da kennt Der jo herno d'Wuert ergräifen, Här Kartheiser, wann Der dat nach wëllt.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Ech hunn dat virdrun net matkritt. Soss hätt ech et direkt gemaach, mä da maache mer dat herno.

► **M. le Président.** - Okay, gutt, da fuere mer der Rei no weider. Déi nächst ageschriwwe Riednerin ass d'Madame Loschetter.

► **Mme Viviane Loschetter (déi gréng).** - Jo, Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, Merci och dem Rapporteur Bodry fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport. Et ass praktesch alles gesot ginn, alles erkläert ginn, alles preziséiert ginn. Dofir just nach e puer Bemerkunge vun der grénger Fraktioun zu dëser Proposition de loi an zu där Modifikatioun vum Reglement.

Déi gréng Fraktioun ka sech souwuel dem Inhalt vun der Proposition de loi an der Proposition de modification vum Reglement uschleisse wéi och der Virgoensweis.

Fir d'Éischt emol zum Inhalt: D'Proposition de loi 6589A wéi och d'Ofännerunge vum Chambersreglement baséiere sech awer och millimeterexakt op d'Proposition de loi, déi den 10. Juli 2013 déposiert ginn ass, nodeems et fir all déi deemoleg a genau och déi jëtzeg vertruede Parteien an der Chamber, ob Groupes politiques oder Sensibilités politiques, evident wor, datt mer en akute Mangel u Kontroll an un Handlungsméiglechkeeten haten, fir onser parlamentarescher Aarbecht an deem Dossier nozekommen.

Dës Proposition de loi ass eng vun de Konkursiounen vun der Enquêtekommission gewiescht, eng vun deene bal eenzeg, déi bei alle Parteien e Konsens fonnt hunn.

De Rapporteur huet et geschriwwen: «Il y a urgence à redéfinir le cadre légal du contrôle parlementaire en vue de le rendre plus efficace.» Aus där Urgence proposéiert dann och d'Proposition de loi, datt «La Commission d'enquête a préconisé de ne pas attendre la refonte complète de la loi du 15 juin 2004 portant organisation du SREL, mais d'anticiper le changement de législation en ce qui concerne le contrôle parlementaire du Service.»

Pour rappel: An deem Sënn gëtt an där Proposition de loi proposéiert, zwee Articleke vun 2004 ze modifizéieren. Dat sinn den Artikel 14 an den Artikel 15. Den Artikel 14 mécht eng Ouverture - dat ass och scho gesot ginn - a senger Komposition op d'Groupe-techniques an hält dann och d'Klausel eraus vun der automatescher Besetzung duerch de Fraktiounspräsident.

Bon, an dann nach esou Saachen, wéi och scho virdrun erkläert ginn ass, zum Beispill, datt ee sech vun Experte ka berode loossen an esou weider.

Den Artikel 15 féiert e klore Devoir d'information stricte et préalable vum SREL a vun dem Ministère de tutelle an. An dat gëtt och domadder preziséiert. An den Artikel 15 gëtt kloer d'Méiglechkeet de Membere vun der SREL-Kommission, fir de Plenum iwwer méiglech Dysfonctionnementen ze informéieren. Dat ass fir ons Gréng zum Beispill extrem wichteg gewiescht, well et ass dat ee vun den Haaptgrënn gewiescht 2004, firwat mir eis enthalen hate bei deem Gesetz vun 2004, well déi Méiglechkeet net gi war, am Fall vun Dysfonctionnementer iwwerhaapt emol d'Chamber, de Plenum, wann och net an der Totalitéit, doriwwer ze informéieren.

Doniewent stinn an där Proposition de loi nach ëmmer déiselwecht Confidentialitéitsklauselen dran: wéi zum Beispill de Huis clos, datt d'Délibératione geheim bleiwe müssen, datt, souguer wann een an de Plenum Informatiounen gëtt, een net alles automatesch ka matdeelen.

An dëse kleng Rapport, fir kloerzestellen, wat awer hei muss kloergestallt ginn, well et ass an deene leschte Woche vill sech doriwwer geäussert ginn, an et war och e bëssen duerjerneegeroden: Wat ass e Huis clos? Wat ass net Huis clos? Wéi eng Kommission huet de Huis clos? Wéini dierf ee wéi eng Informatioun weiderginn, wéini net?

A mir sinn et gewinnt, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, datt, wann een zesummen eppes entwerft, spréich zum Beispill eng Proposition de loi, zesumme seng Ënnerschrëft ënner e Schrëftstéck mécht, datt ee sech och drun hält. An dës Proposition de loi, déi am Konsens mat allen Ënnerschrëften deposiert ginn ass, wor eminent wichteg och fir d'Kredibilitéit vun der Politik, zu engem Moment, wou de Bierger an d'Biergerin, zu Recht, e grouse Vertrauensdefizit an d'Politik gewisen hunn. Et steet ons gutt zu Gesiicht, och haut nach, zu deenen Ënnerschrëften ze stoën. An dat solle mir allegueren haut maachen, andeems mer haut, an dat

mat der allgréisster Prioritéit, dësen éischten Deel vun der Proposition de loi an dës Modifikatioun vum Chambersreglement stëmmen.

Sou, elo zur Form: Duerch déi anticipéiert Wahlen an hiren Ausgang, et ass scho verzielt ginn, duerch déi nei Opdeeling vu Majoritéit an Opposition an der Chamber ass dës Kommission souzesoen handlungsonfäeg ginn. Si huet sech eemol getraff, fir also an allgréisster Prioritéit aus deem Artikel 14 nämlech dee Punkt, deen et erlaabt, duerch seng Ouverture an der Zesummesetzung d'Geheimdéngscht-kommissionen erëm handlungsfäeg ze maachen, fir dee Punkt bei de Statsrot ze schécken. Dat geschitt och elo haut, datt mer genau dat hei ofstëmmen zu deeneselwechte Konditiounen wéi am Juli ofgemaach, genau déiselwecht.

Fir ons Gréng ass et wichteg, datt mer den Ufank vun dëser Reform am Konsens maachen. D'Reform vun der Geheimdéngschtkontroll fänkt awer eréischt un - déi eigentlech Reform vun der Geheimdéngschtkontroll. Dëser Aarbecht hält sech d'Institutionskommissionen un. D'Diskussion iwwert d'Zesummesetzung vun der Geheimdéngschtkontrollkommissionen gehéiert do och derzou.

Déi gréng Fraktioun ënnerstëtzt an deem Kontext eng Diskussion iwwert d'Participation vun de Sensibilités politiques un der Kontroll vum Geheimdéngscht, well et ons wichteg schénge, datt all politesch Verriedung hir Verantwortung an dësem Kontext muss droen.

Et bleift ze ënnersträichen, datt de Rapporteur eng Ouverture zu dësen nächsten Diskussionen weist, andeems en och seet, an ech zitieren: «À ce stade de la discussion, la commission n'entend pas accorder un droit absolu à une représentation au sein de la commission de contrôle aux sensibilités politiques.» Gerecht, wéi an der Proposition de loi ënnerschriwwen ginn ass. «Cette question sera réexaminée dans le cadre de la réforme globale de la législation sur le Service de Renseignement de l'État.»

Och dëser Ausso kënn mir ons uschleissen an och dës Ausso kënn mir als gréng Fraktioun matdroen.

An domadder soen ech lech Merci fir d'No-lauschteren.

► **M. le Président.** - Merci och der Madame Loschetter. Als nächste Riedner huet sech ageschriwwen den Här Gast Gibéryen. Här Gibéryen, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech wëll fir d'Éischt och vun eiser Säit aus dem Kolleeg Alex Bodry Merci soe fir säi Rapport, wou e versicht huet, dat korrekt erëmginn, wat an deenen zwou Kommissionen, souwuel an der Institutionskommission wéi och an der Geheimdéngschtkommission, iwwert déi zwou Propositionen, iwwert déi mer och haut hei diskutéieren an ofstëmmen, gesot ginn ass.

Haut diskutéiere mer an, wéi gesot, stëmme mer och of iwwer eng Reform vum Gesetz vum 15. Juni 2004 iwwert de Service de Renseignement an iwwer eng Ofännerung vun eise interne Chambersreglement, dem Artikel 2 vun der Annex 1. Haaptsächlech geet et, oder nëmme geet et ëm d'Zesummesetzung vun der Kommission, der Commission de Contrôle parlementaire vum Geheimdéngscht.

Dat Ganzt geet zréck op eng Proposition de loi, déi de Kolleeg Alex Bodry als President vun der parlamentarescher Enquêtekommission am Dossier SREL deemools virgeluecht huet an déi och zum Schluss vun der Enquêtekommission - déi Proposition de loi - dunn an der Kommission eestëmmeg zréckbehalde ginn ass. Ech kommen nach eng Kéier dorop zréck.

Firwat datt mer elo déi Proposition de loi scindéieren an ee Punkt eraushuelen, ech mengen, dat ass hei schonn erkläert ginn, an den Här Paul-Henri Meyers huet et am Detail erkläert, dat ass, well den Här Juncker als Fraktiounspräsident an als fréiere Ministère de tutelle vum Service de Renseignement net kann an déi Kommissionen goen. Dat schénge eis logesch ze sinn.

Et ass och an der Gepflogenheet vun dësem Parlament, datt mer keng Gesetzer maache fir eng Persoun. Dat hei ass och e bëssen en Novum, datt mer hei e Gesetz annere weinst dem Här Juncker, well, wéi gesot, hien net kann an déi Kommissionen goen.

D'CSV hätt de Problem och kënnen aneschtens léisen. Si hätt eben en anere Fraktiounspräsident kënnen ernennen.

(Hilarité)

Dann hätte mer déi Gesetzesännerung hei net brauchen ze maachen. Mä d'CSV ass selbstverständlich awer fräi, fir dee Fraktiounspräsident ze maachen. A mir verstinn och, datt dat den Här Juncker ass.

(Interruption)

Mir ginn also hei nëmmen op een...

Wat? Ech hunn den Här Juncker net verstanen, entschëllegt.

► **M. le Président.** - Den Här Juncker huet gemengt, Dir géift an enger oder mat enger grousser Fraktioun net eens ginn. Ass dat getrei iwwersat?

► **M. Jean-Claude Juncker (CSV).** - Jo.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Abee, meng Fraktioun, déi war kleng a se war grouss. Mir sinn ëmmer eens ginn. Mä ech verstinn awer, Här Juncker, datt et fir lech och ganz schwéier ass, an dat gesäit ee jo, datt et fir lech och ganz schwéier ass, an esou enger Fraktioun, mat esou enger grousser Equipe ëmmer eens ze ginn. Dat versteet jiddwereen heibannen.

► **Une voix.** - Dat hu mer jo och bei de leschte Wahle gemierkt...

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Här President, mir ginn also haut hei hin a mir änneren nëmmen een Artikel vun deem Gesetz ëm, wou eben elo drastoe kënn - bis elo war et esou, datt déi parlamentaresch Kontrollkommission exklusiv vun de Presidente vun de Fraktiounen besat ginn ass, d'Proposition de loi, déi elo virläit, déi mécht eng Ouverture an engem gewesene Sënn -, datt en niewent de Presidente vun de Groupes politiques och de Presidente vun de sougenannten „groupes techniques“ déi Méiglechkeet gëtt.

Ech wëll zréckkommen op d'Proposition de loi vum Kolleeg Alex Bodry an der Enquêtekommission, där mir och zougestëmmt hunn an déi mer och ënnerschriwwen hunn, genausou gutt, mengen ech, wéi déi lénk Kolleegen, de Serge Urbany dat an der Kommission gemaach huet.

Mä ech mengen, ech muss awer och fairerweis hei soen, datt ech an der Enquêtekommission deemools gesot hunn, datt ech der Meinung wier - an d'Madame Loschetter huet et elo grad ugeschnidden -, datt déizäit eng gewësse Kredibilitéit insgesamt vun der Politik mat der ganzer Enquêtekommission um Spill stoung an datt eist Zil war, am Fong ee geschlossene Message no baussen ze ginn an net opgrond vun enger Zesummesetzung vun der Kommission do no baussen eng Diskussion oder eng Polemik sech entwéckelen ze loossen.

Durfir hunn ech och där Proposition de loi zougestëmmt an ech hunn och deemools an der Enquêtekommission gesot, datt ech zwar mat där Zesummesetzung vun der Enquêtekommission, wéi se an der Proposition de loi festgehalen ass, net averstane wier, mä ech géif awer d'Proposition matdroen, fir datt no baussen awer eng Unanimitéit vun der Kommission zu deem Zäitpunkt géif bestoen.

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Dat kann ech nëmme bestätegen.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Gelift?

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).** - Dat kann ech nëmme bestätegen.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Dat kann den Här Urbany nëmmen... Et huet och kee vun deenen anere Kolleegen - Här Urbany, muss ee fairerweis soen - dat contestéiert.

(Interruptions)

Ech hunn dat och an der Reglementsmission an Institutionskommission gesot, et ass och do vu kengem contestéiert ginn. Wann hei den Här Berger an d'Madame Loschetter dat aneschtens gesinn, verstinn ech dat och zum Deel, well si net Member an der Enquêtekommission waren.

► **Mme Viviane Loschetter (déi gréng).** - Et sinn d'Leit dobaussen, déi et esou haut verstinn!

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Majo, d'Leit do-bausse verstinn dat, wat ech elo hei erkläert hunn! Ech mengen, et war jo kloer an daitlech!

(Brouhaha et hilarité)

Op jidde Fall war dat d'Ursaach, firwat datt mer deemools dee Projet de loi oder déi Proposition de loi eestëmmeg ugeholl hunn, mat der interner Remarque, déi elo hei jo och confirméiert ginn ass.

Zweite Punkt: Wann hei geschwat gëtt, datt d'Groupes techniques elo derbäikomm sinn niewent de Groupes politiques, da muss ech

awer soen, datt de Groupe technique, contraire zu deem, wat och dobausse behaupt gëtt, de Problem net léist. E Groupe technique, och wann déi Lénk Kolleege mat eis géifen e Groupe technique maachen, géif de Problem net léisen, well dann ëmmer nëmmen eng vun deenen zwou Parteie kéint an der Commission vun dem Contrôle sinn. An d'Confidentialité, déi deem operlät, erlaabt jo och dann net, deen aneren ze informéieren, egal wie vun deenen zwee do dra wier. Also géif dat de Problem och net léise mat engem Groupe technique, dee sech aus verschiddene politesche Parteie géif zesummesetzen.

Den Här Berger huet hei virdrun ugeschnidden, ugeschwat, datt en am Fong gesot huet, och dat Wuert „Confidentialité“ do mat an d'Gespréich bruecht huet, wéi et driwwer Rieds gaangen ass iwwert d'Sensibilitäten. Ech wollt... An dat war d'Fro, déi den Här Kartheiser wollt am Fong stellen: ob den Här Berger dann der Meinung wier, Leit oder Memberen aus enger Sensibilité politique, déi hätte manner Confidentialitéitsvertraue wéi een aus enger grousser Fraktioun. Ech mengen, dat war awer eng Ennerstellung, déi sécherlech hei net ubruecht war.

Ech wëll och drun erënneren, datt ech viru Joren eng Kéier Member vun der Commission vun der Kontroll war, an ech mengen, souwuel de Kolleeg Urbany an ech ware Member vun der Enquêtekommission, an alles, wat confidentiel war, ass och bis haut confidentiel bliwwen, esou wéi dat sech gehéiert. Duerfir wëll ech déi Ennerstellung, déi hei ugewisen ass, och schäerfstens zrëckweisen!

Här President, de Conseil d'État huet am Fong a sengem Avis zu dësem Gesetzesprojet drop higewisen, datt opgrond vun de Wahlen vum 20. Oktober 2013 nëmme méi ee Vertrieeder an der Kontroll vum Parlament, an där Kommission wier (veuillez lire: ee Vertrieeder vun der Opposition an der Kontrollkommission vum Parlament wier). An e seet dann och kloer, datt dat am Fong net kompatibel wier mat enger effikasser Kontroll vum Parlament. Ech zitieren de Statsrot: «Cette situation n'est guère compatible avec le souci d'assurer un contrôle efficace et incontesté des activités du Service.» Et ass dat, wat de Statsrot am Fong seet.

An de Statsrot mécht dann am Fong eng Proposition, fir dem Parlament en Auswee aus där Situation ze erméiglechen, andeems e seet: Ma kommt, mir setzen net an d'Gesetz d'Komposition, wie Member vun der Kontrollkommission ass, mä mir setzen dat an d'Chambersreglement, fir dann eben der Chamber iwwer hiert Reglement déi Flexibilität ze ginn, fir eben den aktuellen oder de gegebene politesche Situationne Rechnung ze droen.

Duerfir ware mer och averstanen an der Institutionskommission mat der Ännerung vun der Proposition, vum Projet de loi, wou d'Kommission am Fong dee proposéierten Text vum Conseil d'État iwwerholl huet, wou am Fong nëmme just drastoe kënn, datt iwwert de Wee vum Chambersreglement d'Komposition vun der Kommission gemaach gëtt.

Duerno ass dunn d'Reglementscommission zesummekomm an d'Reglementscommission huet dunn am Fong missen en Artikel an hirem Reglement ëmsetzen. An ech hat do proposéiert, datt mer niewent de Groupes politiques an de Groupes techniques dann och d'Sensibilités politiques sollte mat derbäischreien, fir datt all Partei, déi hei an der Chamber ass, dann eben an där Kontrollkommission vertruede wier an datt dann och eiser Meinung no eng absolut Transparenz vis-à-vis vun alle Parteien hei an der Chamber géif vertruede ginn.

Ech hat gemengt, nodeems mer all an der Reglementscommission... - Här President, dat ass dee Punkt duerno hei um Ordre du jour, wou mer awer eng ganz Rei vu Punkten un eise Reglement änneren, wou och déi nei Majoritéit, dat muss ee fairerweis do soen, am Fong den Ustouss dozou ginn huet, fir de Sensibilités politiques méi Rechter hei an dem Parlament iwwert de Wee vum Reglement zouzërkennen -, datt deen Effort, dee vun der neier Majoritéit do gemaach ginn ass, datt deen dann och hei géif weidergoen.

Mä ech sinn do awer enges Bessere beléiert ginn, well déi nei Majoritéit mat der Ennerstëtzung vun der CSV dann awer der Meinung war, datt an d'Reglement sollt am Fong deen Text stoe kommen, dee virdru sollt an d'Gesetz stoe kommen, nämlech, datt d'Kontrollkommission sech zesummesetzt exklusiv aus Membere vun de Groupes politiques, de Fraktiounen also, an de Sensibilités politiques

(veuillez lire: an de Groupes techniques). Domadder ass am Fong déi Ouverture, déi Méiglechkeet, déi de Statsrot ginn huet duerch seng Propositionstexter, erëm verwässert ginn.

Här President, mir bedauern dat. Et ass och hei virdrun ugeschnidde ginn, datt Experten hei waren - elo geschéier nach aus der Belsch -, wou dann eben argumentéiert ginn ass, och an der Belsch, an Holland wieren net all Parteien an deem Kontrollausschuss vertrueden. Et hätt een och kënnen déi aner Säit vu Lëtzebuerg kucken, an Däitschland: Do sinn all Parteien an deem Kontrollausschuss...

► **M. le Président.**- Här Gibéryen!

► **M. Gast Gibéryen (ADR).**- Ech kommen zum Schluss, Här President.

► **M. le Président.**- Här Gibéryen, ech hunn elo schonn dat neit Reglement...

(*Interruption*)

► **M. Gast Gibéryen (ADR).**- Jo.

► **M. le Président.**- ...dat neit Reglement schonn ugewannt.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).**- Do si se d'office alleguer vertrueden.

► **M. le Président.**- Ech géif lech bieden,...

► **M. Gast Gibéryen (ADR).**- Här President,...

► **M. le Président.**- ...zur Konklusion ze kommen!

► **M. Gast Gibéryen (ADR).**- Här President, et ass gutt, datt Der mer dat dote gesot hutt, soss hätt ech et elo net gewosst, well ech sinn effektiv um Schluss ukomm.

Ech wollt just soen, et hätt een och kënnen an Däitschland kucke goen, do sinn all Parteien an all Fraktiounen vertrueden. Mä do hu se nëmme Fraktiounen, opgrond vun hire Fënneprozentsklausel, an dem Parlament.

(*Interruptions*)

Mä si sinn awer alleguer, déi do dra sinn... Mir wäerten och nach eng Kéier iwwert d'Fraktiounen ze schwätze kommen.

Op jidde Fall, Här President, mir bedauern dat heiten. Mir ginn d'Zoustëmmung vun eiser Säit, wat d'Gesetzesännerung ubelaangt, a mir wäerte bei dem Chambersreglement mat Nee stëmmen.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. le Président.**- Eise leschten agedroene Riedner ass den Här Serge Urbany. An ech wëll em och direkt soen, dass ech dat neit Reglement schonn uwenden. Awer wann ech gelift net doriwwer eraus!

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Ma Merci, Här President. Déi gemeinsam Décision vun deene véier Parteie mat Fraktiounsstatus, d'CSV, d'DP, d'LSAP an déi gréng, fir keng aner Partei an d'Kontrollkommission vum SREL zouzeloossen, ergëtt am Fong geholl just e Sënn, wann ee vun enger reng geheimdéngschtlecher Vue op déi Aktivitéiten do ausgeet.

Ech mengen, Här President, Dir hat e Méindeg am „Quotidien“ gesot, et géif sech ëm eng „sensibel Matière“ handeln. Ech mengen, dat treëft och e bëssen de Kär vun der Fro. Et kéint een zwar e bëssen de Geck maachen a soen: „Grad da misste jo d'Sensibilitäten drakommen, wann et eng sensibil Matière ass.“

► **M. le Président.**- Wa se sensibil sinn!

► **M. Serge Urbany (déi Lénk).**- Jo. Mä Dir hat dat gesot!

Wourëms geet et nämlech beim SREL?

Laut Instructions de service ginn déi politesch an ekonomesch Prioritéiten vum SREL vun der Regierung festgeluecht. Dorënner sinn och Informatiounen um Gebitt vun deem sougenannten „Extremismus“ an „Radikalismus“ op politeschem, ideologeschem, konfessionellem oder philosopheschem Terrain. Et geet dobäi an der Regel net ëm konkret Tatbestänn mat penalem Hannergrond, neen, de SREL beweegt sech, dat hu mer an der Debatt hei och ganz kloer gesot, um Terrain vun de Meinungen an Tendenzen, e stellt Mutmaßungen doriwwer un.

De fréiere Premier huet emol an der Debatt den 10. Juli hei gesot, d'„Virtualitéit“ an d'„Probabilitéit“ wier déi éischt Geschäftsweis vum Geheimdéngscht.

De Problem ass just, dass déi Methode vum SREL selwer jo guer net virtuell sinn. Wiere se dat, dann hätte mer jo kee Problem. Et sinn

awer keng Methode vu wëssenschaftlecher Recherche, déi do ugewannt ginn. Neen, et si Methoden, déi kënnen bis zu engem massiven Agräifen an d'Privatliewe vun de Leit goen.

Et geet ëm Beobachtungen, mat oder ouni technesch Mëttele wéi Kameraen oder Mikroen, an öffentlechen oder an zougängleche private Raim, wéi Restauranten oder Caféen zum Beispill. Et geet och ëm Observatiounen a private Wunnraim, och fir do kënnen Mikroen a Kameraen ze installéieren. Et geet drëm, Kommunikatiounen ofzelauschteren, an et geet drëm, technesch Dispositiven op Computeren ze installéieren, fir kënnen erauszefannen, wat do ofleef. An Däitschland nenne se dat: „der große Lauschangriff“.

Et ass net kloer zwar, wat elo scho gemaach gëtt, wat elo schonn technesch méiglech wier. Ech fäerten awer, dass virgesinn ass, alles dat an Zukunft méiglech ze maachen, dat heescht ze legaliséieren, wa bis emol eng Kéier d'Reform vum Geheimdéngscht hei an der Chamber wäert op der Dagesuerdnung stoen.

An da wäert et, an och schonn am Virfeld dovunner, an der Virbereedung dovunner wäert et op déi nei Kontrollkommission ukommen, fir eventuell bedenklech Entwécklungen oder weider bedenklech Entwécklungen - well bedenklech si jo schonn eiser Meinung no déi Entwécklungen, déi do amgaange sinn - vu ganz no ënnert d'Lupp ze huelen, wann do Fräiheete beträff sinn, wann et ëm e weideren Ofbau vu Fräiheete geet.

De Problem ass just: Mat deem, wat mer hei solle stëmmen, do wäerten déi nei Häre vum Geheimdéngscht, d'Regierungsparteien, dat eleng maachen, a si gi just kontrolléiert vun deenen alen Häre vum Geheimdéngscht!

Ech mengen och, dass sech ganz konkret d'Fro stellt vun de Kontrollméiglechkeete vun der Kontrollkommission an Zukunft, an ech sinn der Meinung, an ech soen dat hei ganz däitlech, dass déi Froen heimadder net geléist sinn!

An domat wier ech bei deene Virwërf, déi hei gemaach gi vu verschiddene Majoritéitsriedner, mir hätten déi Proposition de loi do mat ënnerschriwwen. Jo, dat ass wouer. Mir hu se trotz grouse prinzipielle Bedenken, trotz grouse Bedenken, wat d'Kontrollméiglechkeete vun esou engem Geheimdéngscht ugeet, ënnerschriwwen, am Interessi vun enger wirksamer oder méi wirksamer parlamentarescher Kontroll. Well doranner sinn eng Rei vu Kontrollrechter virgesinn, déi sollen erweidert ginn.

Wou sinn déi dann hei? Stëmme mer doriwwer of? Dat war e Ganzt, wat mir do gestëmmt hunn! Mir hunn d'Erweiterung vun der Kontrollméiglechkeete gestëmmt a mir hunn d'Zesummesetzung vun der Kontrollkommission gestëmmt deemools, well mer ganz kloer woussten, dass et guer net beabsichtigt wier, d'Sensibilités politiques do mat eranzehuelen! Et huet e Member vun der Enquêtekommission hei gesot, dass hien déi Bemierkung gemaach huet, déi Bemierkung ass awer net opgegraff ginn! Oder vu wem ass se dann hei opgegraff gi vun deenen, déi deemools derbäi waren?

Dat ass also de Problem. Mir hunn elo eng Proposition de loi, oder eng Proposition de règlement virleien ouni erweidert Kontrollméiglechkeete vun der Kontrollkommission, a mir hunn eng Kontrollkommission, där hir Zesummesetzung mer och deemools schonn net ganz gutt fonnt hunn, wou mer awer kloer gesinn hunn, dass et net ouni dat géif goen. An dofir hu mer am Interessi vun der Saach trotz deem déi Proposition de loi do gestëmmt.

D'Froe stelle sech zum Beispill: Soll eng wirklech, eng komplett an integral Berichterstattung an Zukunft méiglech sinn un d'Kommission, wéi et an där Proposition de loi steet? A wa jo, mécht den Direkter sech da strofbar, wa sech erausstelle sollt, dass en d'Kommission belunn huet? Dat wier nämlech deen normale Pendant zur penaler Responsabilitéit vun deenen Deputéierten, déi do dra musse goen, déi bis zu fënnef Joer Prisong riskéieren, wa se eppes Falsches maachen, obscho se jo vum Vollek gewielt gi sinn, fir hir Kontrollfunktoun vis-à-vis vun der Regierung an och vum Geheimdéngscht auszeüben.

Net ze schwätze vun der Schweigeflicht, déi se souwiso doranner hunn. Si kënnen emol net hir Kolleege aus der Fraktioun informéieren! Dofir ass et jo och - wat den Här Gibéryen ganz kloer hei gesot huet - onméiglech, politesch onméiglech, engem Groupe technique, dee sech aus verschiddene Sensibilitäten zesummesetzt, esou eng Aufgab ze iwwerdroen.

Et ass och nach net kloer, wéi wäit iwwerhaupt d'Membere vun där zukünftiger Kommission,

déi mer hei solle festleeën, sollen an Zukunft no bausse kënnen communiquéieren iwwert dat, wat se feststellen. Alles dat ass net gekläert.

D'Gefor ass also an eisen Ae grouss, dass déi Kommission, gradesou wéi déi al Kommission, eng Alibikommission gëtt, déi riskéiert, souguer sech mat verantwortlech ze maache fir dat, wat do geschitt.

Mir waren iwwregens och deemools, an haut si mer et nach, der Meinung, dass d'Enquêtekommission misst weidergoen. Si huet hir Aarbecht net ofgeschloss. Et bleift nach villen ze maachen. Eng Enquêtekommission huet ganz aner Méiglechkeeten.

Mir hunn iwwregens eng Resolution preparéiert. Soubal mer d'Méiglechkeet prozedural wäerten hunn, dat heescht, nom nächste Punkt vun der Dagesuerdnung, wann d'Reglement geännert ass, zu zwee Deputéierte vun déi Lénk wäerte mer geschwënn, soubal d'Reglement a Kraaft ass, déi Proposition vun enger Resolution eragin, wou mer froen, dass aus gewësse Grënn, déi och mat der Aktualitéit zesummenhängen, mat deem, wat mer héieren iwwer NSA an esou weider, d'Aarbechte vun enger neier Kontrollkommission erëm sollen opgeholl ginn.

(*Interruption*)

Wat de Vote hei ugeet - ech sinn direkt fäerdeg, Här President, ech spiere jo dat hanneru mer -,...

(*Hilarité*)

...wäerte mer éischstens déi Proposition de loi, deen Deel dovun, deen elo nach iwwreg bleift an deen nëmme seet, dass d'Chamber hir Zesummesetzung soll selwer festleeën vun der Kontrollkommission - a mir waarden do gespaant op weider Entwécklungen -, dat Gesetz wäerte mer stëmmen, awer mir stëmme selbstverständlech géint de Virschlag, wat d'Zesummesetzung vun där Kommission ugeet.

Ech soen lech Merci.

► **M. le Président.**- Merci och dem Här Urbany. Ech hunn nach eng Wuertmeldung vum Rapporteur. Den Här Rapporteur, den Här Alex Bodry, huet d'Wuert.

► **M. Alex Bodry (LSAP), rapporteur.**- Jo, kuerz, fir nach vläicht dat eent oder dat anert kloerzestellen, well awer elo eng Konfusioun dobaussen entstanden ass.

Ech mengen, et ass selbstverständlech, dass et d'Meenung vun alle Fraktiounen ass, dass muss eng global Reform vum Service de Renseignement kommen. Déi ass jo largement preparéiert. An zu där gehéiert selbstverständlech och en Ausbau vun de Méiglechkeete vun der Kontrollkommission, der parlamentarescher Kontrollkommission notament. Dat ass och an där Proposition de loi esou festgehalen an dat ass selbstverständlech net opgin heimadder. Déi Proposition de loi ass net zrëckgezunn.

Et ass just gebiede ginn, deen een Artikel prioritär ze aviséieren, wou och drasteet, dass notament..., an dat ass e Schwaachpunkt haut, well ëmmer d'Deputéiert selwer hu missen eng Enquête féieren am Service de Renseignement. Bon, wéi se dat solle maachen, ass mir e Rätsel. Dat kann nëmme geschéien, wa se anerer kënnen mat deene Missiounen beoptragen, déi sech kënnen deeglaang Zäit huelen a wechelaang, wann et muss sinn, Zäit huelen, fir eng Enquête an hirem Numm ze maachen. Do ass, mengen ech, de belsche Modell net schlecht.

Soudass ech mengen, dass also do munches nach aussteet. An ech akzeptéieren net, dass hei den Androck entsteet, wéi wann déi doten Iddie fale gelooss gi wären. Dat ass sécherlech net de Fall. Am Numm...

(*Interruption*)

Pardon?

(*Interruption*)

Mä well deen doten Deel vun der Proposition de loi net aviséiert ass. Dofir waarde mer, wéi dat üblech ass, den Avis vum Statsrot of. An da kënn dat an déi legislativ Prozedur. An da wäerte mer selbstverständlech doriwwer debattéieren an och eng Kéier ofstëmmen, denken ech.

Dat Zweet, wat ech wollt soen: Ech fannen, hei ass jo d'Diskussion relativ sachlech erofgaangen. Wou ech allerdéngs erfieert war, muss ech soen, no der leschter Sitzung an eiser Reglementscommission, iwwer Aussoen, déi eenzel

Membere vun där Kommissioun gemaach hunn, déi net dem Toun entsprach hunn, deen an der Kommissioun war, wou se vun „Farce“, vun „Skandal“ geschwat hunn, well elo déi méi kleng Parteien net an där Kontrollkommissioun vertratt sinn. Dat fannen ech onfair, muss ech nach eng Kéier hei soen.

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- Dat entsprécht net den Diskussiounen, déi mer gefouert hunn.

► **M. Serge Urbany** (déi Lénk).- Ech hunn net vu Skandal geschwat!

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- A virun allem, wéi gesot... Dat gëllt haaptsächlech fir den Här Gibéryen. Virun allem, wéi gesot, ass do, mengen ech,...

► **M. Serge Urbany** (déi Lénk).- Well dat wonnert mech nämlech eigentlech...

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- ...mengen ech,...

► **M. le Président**.- Wann ech gelift, Här Urbany, Är Riedezäit...

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- ...mengen ech och,...

► **M. le Président**.- ...ass iwwerschrott.

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- ...net kloergestallt ginn, dass déi Positioun do e Revirement bedeit souwuel fir d'ADR wéi fir déi Lénk mat deene Positiounen, déi si hei bei der Debatt ronderëm d'Gesetz vun 2004 gefouert hunn. Ech hu mer nach d'Méi gemaach, nach eng Kéier nozeliesen, wat deemools den Här Urbany héchstperséinlech an den Här Jacques-Yves Henckes am Numm vun der ADR zu där doter Fro gesot hunn.

Den Här Urbany sot, d'parlamentaresch Kontroll wier a sengen Aen zweetrangeg an huet a kengem Moment gefrot, dass seng Sensibilitéit sollt an där Kommissioun vertratt sinn. A kengem eenzege Moment! Wat elo haut als essenziell, bal als Crime à la démocratie duergestallt gëtt, dat war emol sengerzäit net d'Positioun vun him selwer a senger Partei bei den Debatten 2004.

(Brouhaha)

An datselwecht gëllt...

(Interruption)

...vun der ADR! Wann ech dem Här Henckes seng Ried hei noliesen, erkennen ech just dran, dass se d'accord waren, dass d'Fraktiounen sollten d'Verrieder bestëmmen. Si waren net nëmmen d'accord, dass et sollt de President si vun der Fraktioun, mä si waren d'accord, dass et sollten d'Fraktiounen sinn, déi an där Kommissioun sollte vertratt sinn, wat haut net méi hir Positioun ass, wat sech erkläert doduerjer, dass se deemools Fraktiounsstärkt haten an haut net méi.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Serge Urbany** (déi Lénk).- Wéini war dat dann?

(Interruption)

► **M. le Président**.- Wat invoquéiert Der, Här Gibéryen?

(Interruption)

Ah, Fait personnel. Dat ass zwar wäit hiergeholl,...

(Hilarité et interruptions)

...mä bon, mir sinn haut ganz fei mat deene Klengen.

► **M. Gast Gibéryen** (ADR).- Jo, ech wëll just dat, wat den Här Bodry elo hei gesot huet, awer e bësse méi an e richtegt Liicht stellen am Fong, wat d'Debatte vun 2004 ubelaangt. Ech hunn déi och nogelies, ier ech de Mëtten hei intervenéiert hunn. Et ass richteg, mir haten déizäit Fraktiounsstärkt, also huet déi Fro sech fir eis net zu deem Zäitpunkt gestallt.

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- Fir déi aner Parteien awer deemools. Déi Lénk haten och deemools...

► **M. Gast Gibéryen** (ADR).- Här Bodry, Dir verléiert näischt mam Nolauschteren, well mir haten deemools an der Debatt zwee Riedner. Dir hutt nëmmen een zitëiert, mä mir haten zwee Riedner. An ech wëll lech soen, wat deen zweete Riedner gesot huet: „Artikel 14 vun deem Gesetz, wou alt erëm eng Kéier vu Presi-

denten, vu Groupements parlementaires, déi sech op fënnef Leit baséieren a wou ech einfach der Meenung sinn, wann déi nächst Legislaturperiod e Groupement kënnt, deen zum Beispill an all Circonscription een Deputéierten huet...“, oder nëmme véier Deputéierter huet, datt déi dann net méi an där Kommissioun vertruede wieren. An dogéint ass och vun eiser Säit an där Debatt préventivement intervenéiert ginn. Duerfir, wann Der scho wëllt zitëieren, dann zitëiert wann ech gelift och alles!

► **Une voix.**- Richteg!

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- Mir sinn eis eens, dass Der dee Gesetzestext mat de Fraktiounspresidente gestëmmt hutt, souwéi Der eng Proposition de loi ënnerschríwwen hutt?

► **M. Gast Gibéryen** (ADR).- Ganz kloer hu mir déi...

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- Merci!

► **M. le Président**.- Voilà, ech mengen, domat wär alles gesot. An ech géif dann d'Wuert weiderginn un d'Regierung.

► **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*.- Voilà. Ma ech soen lech Merci, Här Chamberspräsident. Ech soen och dem Här Bodry Merci. Ech soe virun allem der ganzer Chamber Merci, déi et fäerdegbréngt, dësen Text elo awer knapps zwee Méint, dass d'Regierung am Amt ass, kënnen ze änneren.

Well et eben eng Situatioun mat sech bruecht huet, wou ech och ganz genau verstinn, dass d'CSV-Fraktioun an enger Situatioun gewiescht wier, déi net agréabel gewiescht wier an déi vläicht falsch verstane gi wier. Dowéinst a pour éviter tout malentendu, mengen ech, wor et wichtig, dësen Text och esou ze änneren, wat et och erméiglecht, alle Fraktiounen méi Libertéiten ze ginn iwwert d'Kompositioun vun der Kommissioun. Well Dir hutt doudsécher deen een an deen aneren, dee vläicht méi interesséiert ass un deem Sujet wéi en aneren.

Ech wëll och just soen, dass et net un der Regierung ass, lech ze soen, wat Der ze maachen hutt. Ech mengen, hei ass jo eng Proposition de loi an et ass och d'Chambersreglement, wou Dir jo och selwer a souverän musst déi Décisioun treffen, wéi Dir Är Regele wëllt ginn.

Ech soe just, dass ech hei och dem Deputéierte Bodry muss awer vollkomme recht ginn. Wann een d'Télee d'lescht Woch gesinn an nogelauschtert huet, huet een d'Gefill gehat, wéi wann hei een de kleng Parteien all Recht wëllt ewechhuelen, se ni zu Wuert komme wëllt loosse. Ech verstinn haut, dass e bësse méi nuanciéiert geschwat ginn ass. Virun allem wor hei net de Fait accompli!

Au contraire, de Rapporteur-président huet gesot, dass een iwwert deen dote Punkt nach misst diskutéieren. An dass hei am Fong scho Konklusiounen gezu gi vun deenen zwou Parteien, déi guer net hei zur Debatt stinn. Dowéinst, ech mengen, dass deen Text wichtig ass, déi Adaptatiounen och ganz, ganz wichtig sinn an dass virun allem an dësem Débat serein sollt geschwat ginn.

Ech muss lech och soen, Här President, dass et verschidde Modeller gëtt am Ausland. An ech mengen, net méi spéit wéi geschter haten d'Leit d'Méiglechkeet, nozelauschteren, wéi et an der Belsch geet, wou och net all Partei vertrueden ass. Ech hunn och nogekuckt: A Frankräich ass och net all Partei vertrueden. An Däitschland tatsächlech, mä do gëtt et eng Fënneprozentklausel, fir iwwerhaapt emol an eng Chamber ze kommen. Dat heescht, da bräicht een... Mä ech soen lech dat, dat sinn da Pisten, wou een da seet, et muss een op d'mannst dräi Leit dann hunn, fir iwwerhaapt da kënnen an eng Kommissioun ze kommen.

Et hânt of... Ech géif lech just wierklech froen, fir dass dat doten e sereinen Débat gëtt. An ech mengen, dass den Här President dat nees haut fäerdegbruecht huet, fir och op déi Serenitéit nees zrëckzekommen an net Polemik an deem doten Dossier ze féieren, well dat bréngt guer näischt.

► **M. Serge Urbany** (déi Lénk).- Ech froe Parole après ministre, Här President.

► **M. le Président**.- Merci dem Här Statsminister. De Rapporteur huet nach eng Kéier d'Wuert.

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- Jo, Parole après ministre, fir nach eng Kéier d'Chamber awer genau ze informéieren opgrond vun deem, wat elo grad den Här Gibéryen gesot huet.

Den Här Gibéryen huet natierlech den zweete Riedner vun 2004 net zitëiert. Dat war den Här

Jaerling, wou ech net weess, ob en deemools iwwerhaapt nach an der ADR war. De mandatierte Spriecher war de Jacques-Yves Henckes, well den Här Jaerling huet herno de Gesetzestext vun 2004 net gestëmmt, am Géigesaz zu deenen aneren ADR-Deputéierten, déi e gestëmmt hunn an...

(Brouhaha général)

...also och déi Léisung vun de Fraktiounspresidenten am Endeffekt als richteg fonnt hunn. Merci.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. le Président**.- Merci.

Den Här Urbany huet Parole après ministre gefrot an hie kritt et. An dann, wann Dir nach wëllt intervenéieren, maacht Dir datselwecht. Här Urbany, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Serge Urbany** (déi Lénk).- Merci. Mir sinn elo wäit an der Geschicht natierlech. Mä wann Der eis dohinnerféiert, da kënnen mer och roueg dohinnergoen.

2004 sinn zwee Gesetzter gestëmmt ginn: 2003 dat eent, 2004 dat anert. 2003 war d'Gesetz iwwert d'Definitioun vun deem, wat Terrorismus ass, wat eng entscheidend Bedeutung huet als gesetzlech Basis fir de Geheimdénsgscht, deen deemools komplett reforméiert ginn ass an deen iwwregens eng gesetzlech Kontrollkommissioun fir d'Éischt a senger Geschicht kritt huet.

Am Gesetz, wat mer deemools ofgestëmmt hunn a géint dat ech gestëmmt hunn, stoung kloer dran, dass déi Kontrollkommissioun sech zesummesetzt aus de Fraktiounspresidente vun deenen deemolege Groupes parlementaires. Et huet sech also guer keng Fro gestallt, fir dass do d'Sensibilités politiques sollten erakommen.

D'Fro stellt sech haut anescht, deelweis anescht. Dir hutt et jo selwer gesot, dass een nach wëllt doriwwer diskutéieren. Mir si gespaant, wat bei där Diskussioun erauskënn. Ech gesinn dat Ganzt guer net dramatesch.

Et ass och problematesch fir eng Partei wéi eis, déi prinzipiell géint de Geheimdénsgscht ass, fir an esou eng Kommissioun ze goen, fir Penaltéiten ze riskéieren, fir Prisong ze riskéieren,...

► **Une voix**.- Sidd frou, dass Der net dra sidd!

► **M. Serge Urbany** (déi Lénk).- ...wa mer Saache feststellen, wéi mer der festgestallt hunn an der Enquêtékommissioun, wou keng penal Konsequenzen domat verbonne waren, déi wierklech ënner aller Klarinett waren, wou haut nach Membere vun eis iwwerwaacht gi vum Geheimdénsgscht!

Wat maache mer da mat esou enger Situatioun zum Beispill, wann dat de Fall ass? Mir stelle fest, dass dat de Fall ass. Musse mer dann de Bak halen? Dat sinn och Froen!

Mir ware bereet, am Interessi vun der Opklärung, am Interessi vun der regelméisseg méi staarker Iwwerwaachung vun esou engem Dénsgscht déi Proposition de loi mat erweiderte Kontrollméiglechkeeten ze ënnerschréieren.

Fir eis ass et och net onproblematesch, fir do dranzegoen. Dat wëll ech hei ganz kloer soen.

► **M. le Président**.- Merci dem Här Urbany. Den Här Gibéryen kritt dann nach d'Wuert.

► **M. Gast Gibéryen** (ADR).- Jo, Här President, Dir verstitt, datt ech opgrond vun der Reaktioun vum Här Bodry nach eng Kéier muss Parole après ministre huelen.

(Interruption)

Neen, ech liesen net alles vir, et wier ze vill.

Fir d'Éischt huet den Här Bodry gefrot, ob den Här Jaerling nach deemools an der ADR war. Här Bodry, wann Der den Text gelies hutt, et steet schéin hannert sengem Numm „ADR“. En huet also als ADR-...

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- En huet awer schonn net méi zu lech gehéiert!

► **M. Gast Gibéryen** (ADR).- En huet hei als ADR-Deputéierte geschwat!

An ech wëll just soen, datt sech fir eis déi Fro net gestallt huet als Partei, well mer déizäit Fraktiounsstärkt haten. Mä ee vun eisen Deputéierten huet awer op déi Méiglechkeet higewisen, datt, wann eng Partei net méi d'Fraktiounsstärkt hätt, se dann net méi an där Kommissioun vertruede wär. Dat ass korrekt, wéi dat deemools an der Debatt gelaf ass.

► **M. le Président**.- Merci dem Här Gibéryen. Ech stelle just fest, dass sech d'Fro aneschtens stellt, wann ee Fraktiounsstärkt huet, wéi wann een net Fraktiounsstärkt huet.

Domat wäere mer um Enn vun der Diskussioun ukomm an ech géif de Vote lancéieren. Fir d'Éischt zur Proposition de loi.

Vote sur l'ensemble de la proposition de loi 6589A et dispense du second vote constitutionnel

De Quorum ass erreecht. De Vote par procuration. De Vote ass ofgeschloss.

60 Deputéiert hunn um Vote deelgeholl, mat de Procuratiounen selbstverständlech. 60-mol Jo, keng Abstentioun a keen Neen.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Luc Frieden (par M. Marcel Oberweis), Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Jean-Claude Juncker, Aly Kaes, Marc Lies, Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert (par Mme Nancy Arendt), MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Félix Eischen);

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt, Gilles Baum, Mme Simone Beisel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Marc Hansen, Alexander Krieps, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Henri Kox (par Mme Viviane Loschetter), Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, M. Roberto Traversini et Mme Christiane Wickler;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Justin Turpel et Serge Urbany.

Da géife mer iwwergoen zu der...

(Interruption)

Ah jo, Merci, Här Generalsekretär.

Hei muss ech d'Fro nach stellen, ob d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote gëtt.

(Assentiment)

Dat ass esou.

Da géif ech iwwergoen zum Vote iwwert d'Ännerung vum Chambersreglement.

Vote sur la proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés 6650

De Vote ass lancéiert. De Quorum ass erreecht. D'Procuratioun. De Vote ass ofgeschloss an d'Reglement bei...

(Interruption)

Okay. Bon, da rechnen ech séier. Also, 60 Leit, mat de Procuratiounen, hunn um Vote deelgeholl. Ech géif da soen: 52 Jo, Neen 3 a 5 Abstentiounen. Jiddefalls esou an deem Ordre de grandeur,...

(Hilarité générale)

...wa mer dat elo definitiv nogekuckt hunn, mat der... Also, ech ka just, et sinn der...

► **Une voix**.- 55 Jo.

► **M. le Président**.- ...5 Neen, an da falen 2 Abstentiounen, also 5 Neen, 3 Abstentiounen an 52 Jo. Déi 52 Jo ware richteg. Domat ass och d'Ännerung vum Règlement mat ganz grousser Majoritéit ugeholl.

Résultat définitif après redressement: la proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés 6650 est adoptée par 55 voix pour et 5 voix contre.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Luc Frieden (par M. Marcel Oberweis), Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Jean-Claude Juncker, Aly Kaes, Marc Lies, Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert (par Mme Nancy Arendt), MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Laurent Mosar);

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt, Gilles Baum, Mme Simone Beisel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Marc Hansen, Alexander Krieps, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Henri Kox (par Mme Viviane Loschetter), Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, M. Roberto Traversini et Mme Christiane Wickler.

Ont voté non: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Justin Turpel et Serge Urbany.

An do brauch ech d'Fro net ze stellen, ob mer eng Dispens vum zweete Vote ginn, well dat do eleng an eisen Hänn läit.

Domat ass also d'Ännerung vum Reglement ugehall a mir géifen zum nächste Punkt vum Ordre du jour iwwergoen, wou mer eis erëm mat eise Reglement ausenanersetzen, wou mer en Ännerungsvorschlag vun eise Chamberreglement maachen, fir d'Rechter vun de Sensibilités politiques ze erweideren. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. An, ongewinnt an där Missioun, d'Wuert huet den honorabele Rapporteur, den Här Gast Gibéryen.

7. 6644 - Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés relative aux droits des sensibilités politiques et des députés

Rapport de la Commission du Règlement

► **M. Gast Gibéryen** (ADR), *rapporteur*.- Merci, Här President. Léif Kollegeinnen a Kollegen, ech si frou, Rapporteur ze si vun enger Rei vun Ännerungen an eise Chamberreglement, wou vill méi eng grouss Zoustëmmung ass, wéi dat bei deem Projet virdru war.

(Brouhaha)

► **Une voix**.- Da waarde mer emol of!

► **M. Gast Gibéryen** (ADR), *rapporteur*.- D'Kommissioun proposéiert, néng Ännerungen un eise Reglement virzehuelen, Ännerungen, déi am Fong op eng Initiativ opgrond vu Propositionen, déi vun der neier politescher Majoritéit hei an der Chamber ausgaange sinn, zréckginn, an och vu Propositionen, déi vun anere Parteien erakomm sinn.

D'Haaptzil vun dese Reformen ass, de politesche Sensibilitéit méi Méiglechkeeten ze ginn, fir hirer politescher Aarbecht kënne méi gerecht ze ginn, souwéi méi generell Ofännerunge vun eise Reglement. Ech géif versichen, a geraffter Form déi néng Ännerungen duerzehuelen, esou wéi se an deser Proposition sinn.

Den Artikel 1 vun eise Propositionen hält fest, datt den Artikel 19, dee sech am Fong mat der Zesummesetzung vun de Chamberskommissionen befaasst, datt deen ofgeännert gëtt. Bis elo war et esou, datt all Deputéierte konnt als Observateur an egal wat fir enger Chamberskommission deelhuele.

Dat bleift och esou bestoen, mä et kënnt nei derbäi, datt déi Sensibilitéit politique, déi net en effektive Member an enger vun eise parlamentaresche Kommissionen huet, datt deen, dee se als Observateur an déi Kommission schéckt, datt dee kann un den Debatte participéieren an datt et e Recht ass, fir un deenen Debatten ze participéieren. Selbstverständlech huet e kee Stëmrecht an där Kommission, well soss géif jo och den Équilibre vu Majoritéit an Opposition an deene Kommissionen gestéiert ginn.

Déi zweet Ännerung, déi betrëfft och d'Kommissionen, an zwar wéini datt eng Kommission sech muss obligatoresch zesummesetzen. Bis elo war et esou: Wann dräi Membere vun der Kommission dat verlaangt hunn, oder e Groupe politique oder e Groupe technique, wann déi dat verlaangt hunn, datt eng Kommission misst zesummekommen, dann huet déi Kommission misse zesummekommen.

Elo fält ewech: op Demande vun dräi Deputéierten - dat fält ewech. An et bleiwen dann d'Groupes politiques, d'Groupes techniques, an d'Sensibilités politiques ginn derbäigesat. Also déi dräi hunn d'Recht, fir kënne d'Zesummeruffe vun enger Kommission ze verlaangen.

Den Artikel 28 vun eise Reglement, dee betrëfft d'Presidentekonferenz. Do gëtt geännert: Bis elo war et esou, datt d'office an der Presidentekonferenz d'Presidente vun de Groupes parlementaires oder de Groupes techniques Member waren, effektive Member waren. Elo gëtt bäigesat, datt all Sensibilitéit politique kann un deene Réunionen assistéieren, mat Voix consultative. Dat heescht, si sinn elo net voll Member, mä si assistéieren an der Presidente-

konferenz a kënne do matschwätzen an hunn och kee Stëmrecht an der Presidentekonferenz.

Den Artikel 4, dee beinhalt d'Riedezäiten. Do ass de Prinzip am Fong dee gewiescht, datt mer gesot hunn, datt all politesche Partei, egal wéi grouss oder wéi kleng datt se ass, muss genügend Zäit hunn, fir hire politesche Message zu engem bestëmmten Thema oder zu engem Gesetz oder zu wat fir engem Débat heibannen, datt se muss kënne genügend Zäit hunn, fir de politesche Message eriwuerzebréngen. An de Problem, dee mer do haben, dee war virun allem bei deene klenge Modellen: de Modèle de base, de Modell 1 an de Modell 2. Duerfir sinn och do Mindestzäiten agesat ginn.

Esou ass beim Modèle de base eng Ministriedezäit vu fënnf Minutten agesat gi fir all Groupe politique, Sensibilité politique. Also fir all Parteien sinn et och do uniform beim Modèle de base fënnf Minutten.

Bei dem Modell 1 geet et ëm d'Sensibilités politiques, si kréien zéng Minutten d'office. Beim Modell 2 kréie se fënnf Minutte pro Sensibilitéit (veuillez lire: pro Member), awer mat engem Minimum vu 15 Minutten. Beim Modell 3 hu se 7,5 Minutten, mat engem Minimum vu 15 Minutten. Beim Modell 4 hu se zéng Minutte pro Member, mat engem Minimum vu 15 Minutten.

Den Artikel 5 ännert den Artikel 84 of, wat d'Heure-d'actualité ubelaangt. Do war et bis elo och esou, datt eng Heure d'actualité konnt vun engem Groupe politique oder engem Groupe technique ugefrot ginn. An elo kënnt och do derbäi, datt déi ka vun enger Sensibilité politique ugefrot ginn.

Des Weidere gëtt bei der Heure d'actualité d'Riedezäit ofgeännert. Virdru war et esou, datt eng Sensibilité politique bei enger Heure d'actualité zwou Minutten hat an e Groupe politique fënnf Minutten. An Zukunft huet all Partei heibannen, ob Groupe politique oder Sensibilité politique, fënnf Minutte Riedezäit bei enger Heure d'actualité.

Dat do sinn am Fong alleguer déi Ännerunge gewiescht, déi de Sensibilités politiques eng nei Rei vu Méiglechkeeten heibanne ginn.

Dann hu mer awer nach eng Rei vu Modifikatiounen gemaach, déi méi genereller Natur sinn, zum Beispill wat d'Motiounen an d'Resolutiounen ubelaangt. Do war et bis elo esou, datt ee fënnf Ënnerschrëfte gebraucht huet, fir datt se recevabel waren. Dir wësst, datt dat dann ëmmer e Problem war, wann een eng Sensibilité politique war vun zwee oder vun dräi. Dann huet ee misse bei enger Partei Ënnerschrëfte siche goen, fir op déi fënnf ze kommen, fir datt et recevabel ginn ass.

Dat gëtt elo generell erofgesat op eng. Dat heescht, all Deputéierte kann elo eng Resolutioun oder eng Motioun a sengem eegenen Numm heibannen deponéieren. Dat ass also net nëmme e Virdeel fir d'Sensibilités politiques, mä et ass am Fong fir déi 60 Deputéiert, well eben all eenzelnen Deputéierten dat Recht kritt.

Da kënnt d'Ännerung vum Artikel 8, deen den Artikel 17 verbessert, also d'Zesummesetzung vun eise parlamentaresche Kommissionen. Bis elo stoung am Reglement, datt eng Kommission sech aus minimum fënnf Membere an aus maximum 13 Membere zesummesetzt.

Et war an där leschter Legislaturperiod esou, datt mer Kommissionen hate vun zwielef Membere a mir haben eng Ausnahm, dat war bei der Enquêtekommission iwwert de SREL, wou d'Chamber décidéiert hat, op 13 eropzegoen, fir domadder all Partei heibannen d'Méiglechkeet ze ginn, Member an der Enquêtekommission ze sinn. Mä en général waren et zwielef Membere an d'Reglement huet der maximal 13 zougeloo.

Elo gëtt op Wonsch vun de grénge Kollegen de Maximum vun 13 op 14 eropgesat, fir eben esou och der aktueller politescher Konstellatioun kënne punktuell Rechnung ze droen.

Dir wësst, datt mer am Abléck eis Chamberskommissionen alleguer aus 13 Leit zesummegesat hunn. D'Reglement, wat mer elo haut hei stëmmen, geet vun 13 op 14 erop. An de Gedanken, deen do derbäi ass, ass een, dee festgehal ginn ass, mä d'Reglement léisst dem Parlament et awer fräi, ëmmer wann et et fir néideg fënn, op 14 eropzegoen.

Mä hei ass a priori un déi grénge Kollegen a Kollegeinnen geduecht ginn, déi am Fong generell an all Kommission mat engem Deputéierte vertruede sinn, well wann dat eng Kommission ass, wou hire Minister de Ressort

huet, dann ass et an der Regel och deen Deputéierten, deen da President vun där Kommission ass. A vu datt dann och normalerweis déi Partei, déi de Minister stellt, och de Rapporteur stellt, ass déi eng Persoun da Président-rapporteur. A wann dann an den Débat misst agegraff ginn, misst se dann och nach eng drëtte Kéier untrieden a Form vum Deputéierten, fir an den Débat anzegräifen.

Duerfir ass gesot ginn, datt elo duerch des Ännerung d'Parlament am Fong d'Méiglechkeet kritt, fir dann ze soen, an där Kommission kritt dann déi Partei - an deem Fall déi grénge - zwee Membere an d'Kommission eran. An da kéinte se ee Rapporteur maachen an ee kéint an den Débat agräifen.

Et gëtt dem Parlament och d'Méiglechkeet, am Kader vun der Opdeelung vun der Verschlésslung tëschent de Parteien eventuell méi eng Flexibilität ze kréien. Zum Beispill, wa mer d'Opdeelung des Kéier an der Chamber huelen, wou an all Kommission 13 Leit sinn, hätten déi grénge Kollegen am Fong méi wéi een zegutt.

Se hätten also méi wéi een zegutt, mä se hunn awer een. Elo kann een och higoen, datt ee seet: Ma elo kréie se a verschidde Kommissionen der zwee. An dann hätt een och global gesinn dem Schlëssel méi Rechnung gedroen. Doriwwer eraus kann natierlech och d'Parlament vun dem 14. Member ëmmer Gebrauch maachen, wann et et fir néideg fënn.

Dann hu mer nach eng Ännerung virgeholl, wat de Retrait vu Questionen, Motiounen, Resolutiounen, Interpellatiounen an Débate vum Rôle ubelaangt.

Mir hunn an der leschter Legislaturperiod eist Reglement geännert, andeems mer am Fong ons eng Prozedur ginn hunn, fir Propositions de loi vum Rôle erofzehuelen, wann déi deponéiert si gi vun engem Deputéierten, deen zum Beispill net méi Member an dem Parlament duerno war. Mir haben ëmmer e Problem, déi stoungen um Rôle an da wouste mer net: Wéi kréie mer déi erof? An do hu mer eis an der leschter Legislaturperiod an eise Reglement eng Prozedur ginn, wéi mer déi Propositions de loi da vum Rôle erofkréien. Mä mir hunn dat net gemaach, wat d'Questionen ubelaangt, wat d'Motiounen, d'Resolutiounen, d'Interpellatiounen an aner Débaten ubelaangt.

Mat deser Reglementsännerung gi mer eis och déi Méiglechkeet, fir do e Retrait ze maachen. An zwar gëtt et do zwou Kategorien: Déi eng ass, wann een net méi an der Chamber ass, mä seng Partei ass awer nach an der Chamber vertrueden, da kann déi Partei e Retrait froen, fir datt et vum Rôle geholl gëtt. An doriwwer brauch se just d'Chamber a Kenntnis ze setzen.

Déi zweet Méiglechkeet ass, wann d'Partei an den Deputéierten net méi an der Chamber vertruede wieren, da géif op Proposition vum der Presidentekonferenz d'Chamber décidéieren, fir eben déi Punkte vum Ordre du jour (veuillez lire: vum Rôle) erofzehuelen.

Dann hu mer nach festgehal fir d'Ännerung vum Chambersreglement: Do stoung bis elo dran, datt am Fong och fënnf Membere missten eng Proposition maachen, fir datt eng Ännerung vum Chambersreglement kéint gemaach ginn. Dir wësst, datt opgrond vun der Constitution all eenzelnen Deputéierte kann eng Proposition de loi deponéieren. Mä bei enger Ännerung vum Chambersreglement stoung am Fong dran, datt dat der misste fënnf sinn.

Och dat gëtt geännert, andeems datt elo am Reglement festgehal ginn ass, datt all Kéiers en eenzelnen Deputéierte kann och eng Revision, eng partiell oder eng generell Ännerung vun eise Reglement vorschloen.

Dat sinn déi néng Ännerungen, déi elo an eise Reglement proposéiert ginn unzehuelen. Déi Propositionen sinn alleguer eestëmmege ueholl ginn, just mat der Ausnahm vum Artikel 8 an deser Proposition, wou d'CSV sech enthalten huet, a si wäert dann am Kader vun deser Debat och selwer hir Enthaltung bei deem eenzelne Punkt hei erklären. Dat wieren, wéi gesot, déi Ännerungen, déi ech der Chamber géif proposéieren ze stëmmen.

Ech soen lech Merci.

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. le Président**.- Merci och dem Här Rapporteur. Als éischte Riedner ass den Här Paul-Henri Meyers ageschriwwen. Här Meyers, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Paul-Henri Meyers** (CSV).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, den Här

Gast Gibéryen, de President vun der Reglementscommission, huet elo ganz ausféierlech a sengem schrëftlechen a mündleche Rapport d'Ännerungen am Reglement virgedroen. Ech soen him dofir Merci an dat erlaabt mer och, net méi brauchen an den Detail vun deenen eenzelnen Dispositionen ze goen. Et brauch ee jo net méi nach eng Kéier ze widderhuelen, wat schonn ee virdru ganz gutt gemaach huet.

Ech wëll awer dräi Punkten hei ervirhiewen. Deen éischte Punkt, dat ass deen, dass d'CSV mat deem gréissten Deel vun deenen Ännerungen d'accord ass. Si ass d'accord mat allen Ännerungen, déi virgeschloe sinn, ausser mat dem Artikel 8, deen den Artikel 17 vum Reglement ofännert. Dorop kommen ech och nach an engem extra Punkt zréck.

Mir begrësse ganz besonnesch och déi nei Dispositionen vun der Sektioon II, d'Modifikatiounen, déi de Sensibilités politiques méi Rechte ginn an hinnen eigentlech erlaben, hir Aarbecht an der Chamber gläichermoossen, d'selwecht wéi déi aner Fraktiounen och kënne ze realiséieren, doduerch, dass hir Riedezäit op eng anstänneg Aart a Weis festgeluecht gëtt, dass se aner Rechte kréien an dass se och all politesch Instrumenter, déi der Chamber zur Verfügung stinn, kënne och ausnotzen, wéi déi aner Parteien dat och kënne maachen. Also, mat där Disposition si mer ausdrécklech d'accord a mir begrëssen déi och.

Da kommen ech zu mengem zweete Punkt, woumat mer net d'accord sinn. Et gëtt virgeschloen, den Artikel 17 vum Reglement vun der Chamber ze änneren duerch d'Erhéijung vun der Héchstzuel vun den Deputéierten, déi an enger permanenter Kommission kënne sinn. Déi Héchstzuel gëtt vun 13 op 14 eropgesat. Duerch déi Ännerung, an do verweisen ech op den Exposé des motifs, soll ee Groupe politique, deen an enger Kommission nëmme ee Member huet, deen dann och nach gläichzäiteg President vun där Kommission ass, en zweete Member kënne vorschloen.

No dem Exposé des motifs géif dat dem Groupe politique erlaben, duerch deen zweete Member seng eege Position besser duerzelleen, deen dann och am Numm vun deem Groupe politique kéint schwätzen, notamment wann de President Rapporteur vun engem Projet wär, zu deem e jo déi allgemeng Meinung vun der Kommission muss duerleeen, esou dass en eigentlech dann net d'Meenung vu sengem Groupe politique kéint virdroen.

Ech muss dozou soen, dass eigentlech déi Argumentatioun net ganz richtig ass. Well, wann een dat Zil wëllt erreechen, da gëtt et och aner Méiglechkeeten. Näischt verhënnert de President, dee Rapporteur ass vun engem Projet, dass en och am Numm vu sengem Groupe politique d'Wuert ergräift. Dat ass bei eis an der Partei an där leschter Legislaturperiod méi wéi eng Kéier geschitt, well et jo kloer ass, dass deen, dee Rapporteur ass, sech ausféierlech mam Projet ofginn huet an d'Situatioun besser kennt wéi vläicht iergendeen aneren, oder op jidde Fall se sollt besser kenne wéi een aneren. Also, de Président-rapporteur kéint och, allerdéings net am Kader vum Rapport, mä an enger separater Stellungnahm, selwer d'Position vu senger Partei duerleeen.

Zweetens kéint och e Groupe politique, deen nëmme ee Member an enger Kommission huet, en anere Member dohischécken als Observateur, deen d'Débat suivéiert, dee sech aschafft an deen dann och an der Plénière am Numm vu sengem Groupe politique d'Wuert géif ergräifen an d'Position vu sengem Groupe politique géif duerleeen. Et ass näischt, wat am Reglement verbitt, dass iergendeen Deputéierten, ob en an enger Kommission ass oder net, Stellung zu engem Punkt hält, ënnert der eenzeger Bedéngung, dass e mandatéiert ass vu sengem Groupe politique, fir dat och ze maachen.

Drëttens, duerch dee Vorschlag, fir elo an eenzelne Fäll d'Zuel vun den Deputéierten an de Kommissionen eropzesetzen, ginn eigentlech déi kloer Linnen, wéi se an engem Artikel vun der Chamber virgesi sinn, dee proportionell d'Opdeelung virgesäit no de Gréisste vun de Fraktiounen, zum Deel opginn. Heimat gi mer op en anere Wee. Mir erlaben, dass een eenzelne Grupp kann e Member nennen, an doduerch kann natierlech déi Proportionalitéit net noutwendegerweis och agehal ginn.